

InterogaTIFF

Kjartan Sveinsson de la Sigur Rós va fi astăzi la ultima proiecție a documentarului *Inni*.

»Pagina 6

EcoTIFF

Documentarul *Gasland* și dezbateri pe teme ecologice.

»Pagina 4

100% Kubrick

Producătorul lui Stanley Kubrick, Jan Harlan a sosit la TIFF.

»Pagina 3

APERITIFF

Publicație oficială a TIFF

#5

Marti, 5 iunie, 2012

www.tiff.ro | www.tiff.tv.ro

 FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE FILM TRANSILVANIA

EDIȚIA 11, 1-10 Iunie 2012
CLUJ-NAPOCA

English Pages: 12 - 13

Thailandezul Pen-ek Ratanaruang la Cluj

Regizorul thailandez Pen-ek Ratanaruang a fost, probabil, de-a lungul timpului, cel mai citat nume din AperiTIFF.

L-am invocat, i-am discutat filmele, am făcut glume pe seama numelui lui complicat. A fost o prezență continuă, în fundal, aproape o mascotă. Unii dintre noi ne-am îndrăgostit de el în 2004 la proiecția lui *Last Life in the Universe*. Proiectat la Cinema Florin Piersic, pe atunci Republica, era o poveste de dragoste minimalistă cu doi

protagoniști alienați din două culturi autiste: un japonez aseptice și interiorizat care suferă de mania terorizantă a ordinii și care fantazează la sinucidere, și o tulburătoare thailandeză fumătoare și haotică ce trăiește printre dărâpături. Ceea ce ar trebui să fie *clash*-ul a două culturi incompatibile devine un dans impromptu, însingurat, între cei doi proscrisi în atmosfera rarefiată a unui capăt de

lume. În edițiile următoare a urmat la Cluj un 3x3 care îi omagia munca celui mai proeminent exponent al noului cinema thailandez. *Ploy*, *Monrak Transistor* și *SixtyNine*, cele trei povești selectate, abordau fantasme de toate felurile, de la acelea intime și corozive ale bărbaților căsătoriți, la visările firesc disperate de îmbogățire ale unei țări care în ciuda oricărei glamorizări nu e altce-

va decât lumea a treia. În filmele lui, Thailanda e o țară sfâșiată de tristețe și roasă de sărăcie dar profund fotografică, cu femei și bărbați superbi și tragici, cu cruzimi declanșate brutal. Fetișul său pentru imagine face din oricare din filmele lui niște splendori vizuale. Pen-ek Ratanaruang vine anul acesta pentru prima oară la TIFF împreună cu noul său film, *Headshot*, o baladă sângeroasă des-

pre dragoste, moarte și latura vizuală a experienței transcendente. Într-un fel, *Headshot* reinventează unghiul subiectiv. Cineastul thailandez va fi prezent la proiecția de la Casa de Cultură a Studenților, astăzi de la ora 21.30, iar mâine la un masterclass de la ora 15.30 în cadrul Transilvania Talent Lab, Napoca 15.

Laura Popescu

Cinematografele TIFF

→ FLORIN PIERSIC

P-ța. Mihai Viteazul, nr. 11, 0264 530 521

→ ARTA

Str. Universității, nr. 3

→ VICTORIA

B-dul Eroilor, nr. 51, 0264 333 083

→ MĂRĂȘTI

str. Aurel Vlaicu, nr. 3
(în spatele stației "Arte Plastice")

→ ODEON CINEPLEX

(în incinta Polus Center), 0264 - 202 000

→ CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

P-ța. Lucian Blaga, nr. 1-3, 0264 598 024

→ URSUS OPEN AIR

(Piața Unirii)

→ INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ

str. I.C. Brătianu, nr. 22, 0264 598 551

→ MĂNĂȘTUR OPEN AIR

(la terenurile de sport, în zona
complexului „Nora”)

→ MARTY CAFE

Victor Babeș 39

→ Galerie Muzeul de Artă

Piața Unirii 30

→ BOILER CLUB

Henri Barbusse 59-61

→ Casa TIFF

Str. Universității, nr. 6, 0264 207 070

DONCAFÉ

AperitIFF

Redactor șef:

Laura Popescu

Elena Gangan

Iulia Valeri Matcovschi

Cătălin Mesaru

Andra-Daria Szasz

Redactor șef adjunct

Mark Racz

Fotografi:

Vlad Gherman

Razvan Șut

Redactori:

Anca Grădinaru

Cristi Mărculescu

Radu Meza

Raluca Bugnar

Monica Felea

Graphic design:

Carmen Gociu

Andrei Pastuhov

Pagina de engleză:

Martin Blaney

Jay Weissberg

David Robinson

Ilustrație:

Matei Branea

Distribuție:

Ionuț Husti

Reporter:

Oana Moisil

Ion Indolean

Tipărit la:

Media Pro

TIFF la cald

FILM-Y sau drumul spre imaginație

La TIFF, un drum spre pădure se poate lăsa cu monștri învinși de bunici curajoase, atunci când vârsta pasagerilor însumează mai puțin de 16 ani. Copiii Flavius, Maria, Ani și Florin sunt cei patru curajoși care au participat sâmbătă la FILM-Y, adică atelierul de film unde ei sunt, pe rând, scenariști, regizori, actori și producători. Însoțiți de

părinții care au voie la atelier doar în weekend, ei au creat scenariul cu ajutorul Anei și al lui Bogdan, care îi inițiau răbdători în cea de-a șaptea artă.

Aventura celor patru a început matinal, la Muzeul de Artă, acolo unde au spus stop realității și au plecat în călătoria imaginată, pe cât de primejdioasă, pe atât de hazlie. Regizor serios, Florin a tras

duble peste duble iar ceilalți trei s-au străduit din răsputeri să joace mai bine. Studioul de film mobil pentru copii Film-Y vine din Danemarca. Atelierul are loc sub umbrela proiectului EducaTIFF și se va desfășura în fiecare zi, până pe 17 iunie, între orele 10:00 - 16:00, la Muzeul de Artă.

Oana Moisil

Astăzi la Casa TIFF

20:30

Proiecția documentarului *North Korea, Nothing to Envy* urmată de o dezbatere la care va participa jurnalistul de televiziune Adelin Petrișor.

Melissa Leo la Transilvania Talent Lab

Melissa Leo a participat ieri și la un masterclass în cadrul Transilvania Talent Lab. A vorbit despre cariera ei, despre felul în care depășește obstacolele din industrie, despre nevoia de a rămâne mereu cinstit față de tine și de a nu te pierde în personaje și în situațiile interpretate. Actrița americană care se bucură că părinții ei i-au permis să fie liberă și să se manifeste așa cum simte, fără cenzură,

a venit la TIFF fără machiaj, fiindcă a vrut să fie și să arate ca ea însăși. Melissa Leo nu e o actriță care să se sperie când îi apar riduri pe frunte, ci e mândră de expresivitatea ei și de urmele lăsate de acestea. La cei 52 de ani, e o femeie sigură pe aspectul ei, care nu tinde spre perfecțiune, ci spre autenticitate. Melissa Leo are tatuaje. Am văzut două, dar probabil că are mai multe. În orice caz și-ar fi dorit mai multe. "Tatuajele

mele nu înseamnă nimic, sunt foarte personale, nu implică pe nimeni, nici iubit, nici câine, sunt doar ale mele și cel mai ușor mod de a explica e că mie mi se par drăguțe. Aveam și foarte mulți cercei când eram tânără, mai multe găuri în urechi, e un mod de a înfrumuseța corpul nu într-un mod convențional. Dacă nu aş juca în filme, aş avea mai multe tatuaje și mai mari, dar sunt greu de acoperit", a povestit ea.

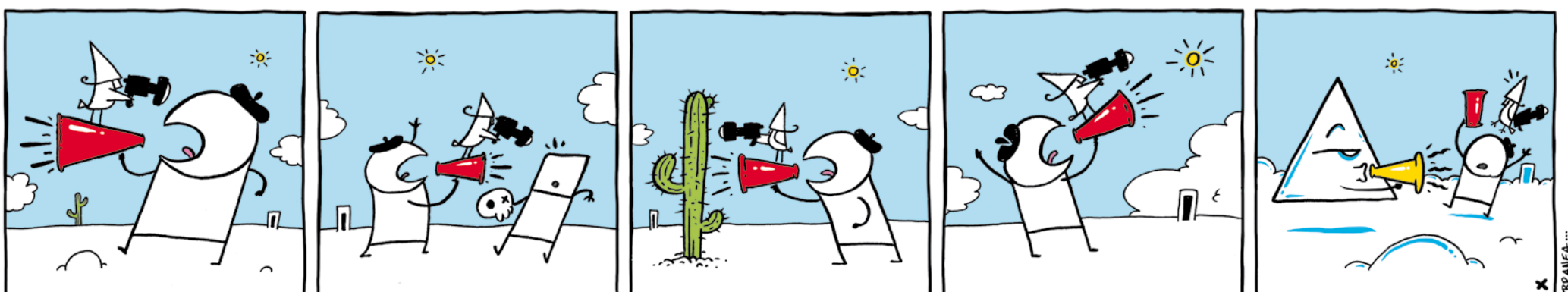
Program Grădinița TIFF

Grădinița TIFF a fost concepută pentru ca părinții să aibă unde să își ducă copiii atunci când doresc să se bucure de filmele de la TIFF.

MARTI, 5 IUNIE

15:00 - 17:00 program liber
17:00 - 19:00 Workshop
BORIBON - Ziua în care și tu ești un actor.

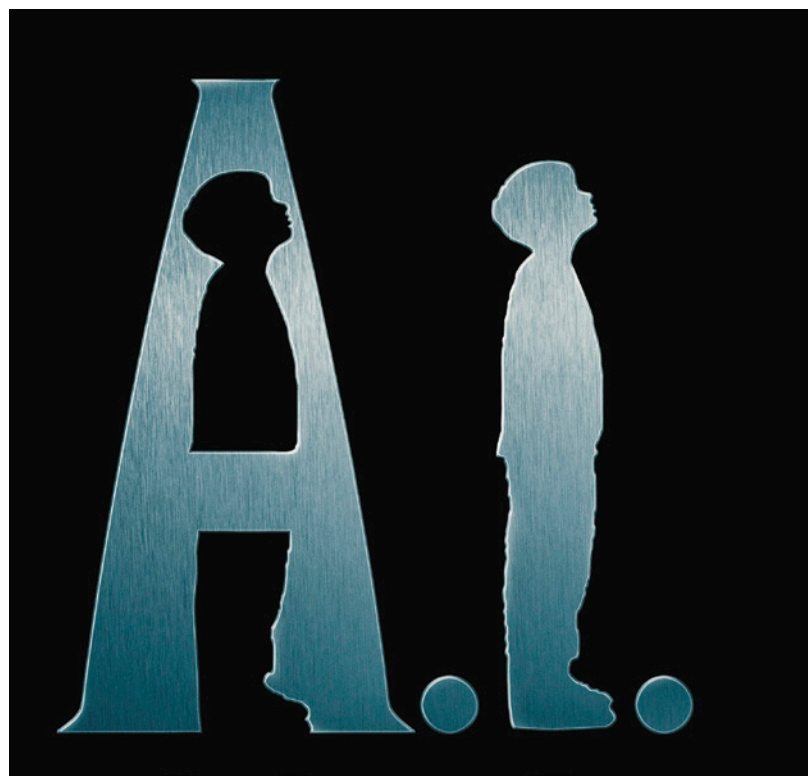
OMULAN 5 MR. DIRECTOR BY MATEI BRANEA

100% Kubrick

A.I: Artificial Intelligence

În prezența producătorului Jan Harlan

Jan Harlan, producător al unora dintre capodoperelor maestrului perfecționist și cumnat al marelui Stanley Kubrick se află la Cluj pentru a participa la o serie de evenimente cinefile prilejuite de integrala 100% Stanley Kubrick. Regizorul la rândul său, Harlan și-a dedicat două dintre cele trei documentare opereii lui Kubrick. *A Life in Pictures*, biografie kubrickiană povestită de colaboratori și familie și *O, Lucky Malcolm!* portret povestit al iconicului actor Malcolm McDowell sunt exact genul de extras necesare unei culturi cinematografice. La 17:30 îl puteți vedea

și asculta la cinema Arta, unde va prezenta documentarul despre McDowell. Povestită chiar de protagonist, cariera fostului puști obraznic din Leeds înseamnă mult mai mult decât rolul cu care va rămâne pe veci identificat, Alex din *Portocala mecanică*. Juxtapuse, fotografiile, secvențele, anecdotele din teatre și de pe platourile de filmare mustesc de energia și furia de-a trăi plener a actorului. Despre personalitatea puternică și nu chiar maleabilă a marelui McDowell vorbesc marii regizori cu care a lucrat, familia care nu a înțeles tot timpul hoiardele de indivizi dubioși care l-au idolatrizat

pentru rolul principal din *Clockwork Orange*, și actorul însuși. Care se dovedește teribil de capabil să-și înțeleagă și natura de actor, mereu dornic de atenție și expunere, și norocul care i-a fost cât se poate de favorabil și l-a transformat dintr-un actor de teatru incompetent într-unul din marile iconuri ale cinema-ului. Ocupă un inevitabil loc în povestea carierei și controverselor și amicitiiile și alegerile dubioase. Pe care Malcolm, norocos și curajos le-a luat fără vreo urmă de regret. Jan Harlan va fi maestru de ceremonii și mâine la vernisarea expoziției dedicate decorurilor, design-ului și artelor conceptual cerute de un alt film din cadrul intergralei Kubrick, *A.I: Artificial Intelligence* (2001). Proiect demarat de Kubrick și filmat de Steven Spielberg ar fi trebuit să fie al treilea mare SF al carierei lui Kubrick. Proiecția de la Casa de Cultură a Studenților oferă spectatorilor o ocazie de revedere a filmului în contextul proprit, cu *2001: A Space Odyssey* (1968) și *Clockwork Orange* (1971) ca repere. Și cu participarea lui Jan Harlan, producător al filmului ca ghid și amfitrion.

Și pentru că un documentar despre Malcolm McDowell sau un SF pe care Kubrick nu a mai apucat să îl facă pot stârni pofta de niște revizionari ale *Portocalei mecanice*, la Cinema Florin Pieric, de la orele 20:45 puteți degusta marea și controversata ecranizare uber-estetizată și eminamente șaptezecistă după Anthony Burgess.

Cristi Mărculescu

Filmul surpriză

Faliții

Să începem cu o afirmație ne-verificabilă: David Marques, regizorul filmului, responsabil și pentru *Aislados* (2005), e un fel de Kevin Smith al Spaniei. Și probabil al Europei, pentru că genul acesta de umanism autoironic, asumat, redundant și foarte *light* când vine vorba de teze, înmiresmat de marijuana ieftină, șomaj, ratare și vârstă mijlocie, punctată de mediocritate, nu prinde la euro-ursuzii de serviciu ai cinema-ului. Tocmai în această condiție mizeră rezidă un farmec ravisant pe care n-o să-l găsești la familiștii cu mașină hibrid sau la agenții secreți în frac. Așadar, Marcelo e un scriitor ratat care trăiește de pe o zi pe alta din scris reclame pentru posturi TV infi-

nitezimale. El împarte apartamentul cu Kiko, un drogat aerian care a fost concediat dintr-un magazin de închirieri video, adică universul predilect de acțiune a lui Smith. Intrați în criză de bani, ei închiriază un dulap pe post de dormitor unui actor ratat. Actor care a pozat în reviste gay și a lucrat ca figurant în uitabile filme spaniole. Da, aceasta este o treime în căutare de fitil, care vine sub forma propunerii actorului de a jefui o bancă folosind un plan perfect. *Faliții* e un filmuleț făcut cu și pentru prieteni, probabil, dar care ajunge la publicul oricât de larg mai ales datorită dialogului derivativ dulceag, cam ca și cum ai roade gumă turbo ascultând Milli Vanilli. Doar că ești un spaniol do-lofan rostogolindu-se înspre zenitul condiției adulte.

Mark Racz

TIFF Lounge Piața Unirii

17.00 – Kjartan Sveinsson, membru al trupei Sigur Rós și al juriului TIFF 2012.

Votul publicului

- Competiție**
Oslo, 31 august / Oslo, August 31st **3.92**
Teddy Bear **3.81**
Sfârșitul nopții/ End of the Night **3.37**
Barometrul general
Hugo **4.73**
Parada/The Parade **4.73**
Despre oameni și melci / Of Snails and Men **4.68**
Tom Sawyer **4.67**
Marley **4.65**
CineConcert Georges Méliès **4.64**
Tabloul/ Le tableau **4.59**
De la un film la altul/ D'un film a l'autre **4.58**

Program / marți / 5 iunie

CINEMA FLORIN PIERIC

11:00 - 72'
Bestiar / Bestiaire
Canada, Franța; Denis Côté; Fără Limită [4R1]

12:30 - 159'
Cu ochii larg închiși / Eyes Wide Shut*
Marea Britanie, Statele Unite; Stanley Kubrick; 100% Stanley Kubrick [4R2]

15:30
FILM SURPRIZĂ!
[4R3]

18:00 - 107'
GasLand
Statele Unite; Josh Fox; EcoTIFF [4R4]

20:45 - 123'
Sacrificiul / Sacrifice
China; Chen Kaige; Focus China [4R5]

23:30 - 75'
Inni
Islanda, Marea Britanie, Canada; Vincent Morisset; Proiecții Speciale [4R6]

CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR
16:00 - 146'
Inteligență artificială / A.I. Artificial Intelligence
Statele Unite; Steven Spielberg; 100% Stanley Kubrick [4C1]

19:00 - 123'
Hotelul Marigold / The Best Exotic Marigold Hotel
Marea Britanie; John Madden; Supernova [4C2]; Proiecție în scop caritabil pentru restaurarea muzeului de artă / Charity screening for art museum restoration

21:30 - 105'
Împușcat în cap / Headshot
Thailanda, Franța; Pen-ek Ratanaruang; Oameni și Zei [4C3]

CINEMA VICTORIA
10:00 - 73'
Ursul urias / The Great Bear
Danemarca; Esben Toft Jacobsen; EducaTIFF [4V1]

12:30 - 77'
900 de zile / 900 Days
Olanda; Jessica Gorter; Ce se întâmplă, documentarul? [4V2]

15:00 - 111'
Mlaștina / Marécages
Canada; Guy Édoin; Competiție [4V3]

17:30 - 106'
Reconstituirea / Revision
Germania; Philip Scheffner; Ce se întâmplă, documentarul? [4V4]

20:00 - 96'
Oslo, 31 august / Oslo, August 31st
Norvegia; August Joachim Trier; Competiție

8'
At the Formal
Australia; Umbre scurte [4V5]

22:15 - 100'
Clip*
Serbia; Maja Miloš; Competiție

9'
The Adder's Bite
Canada; Umbre scurte [4V6]

CINEMA ARTA
10:00 - 58'
Invenția doctorului Nakamats / The Invention of Dr. Nakamats
Danemarca; Kaspar Astrup Schröder; Focus Danemarca [4A1]

11:30 - 184'
Unii și alții / Les uns et les autres
Franța; Claude Lelouch; 3X3 [4A2]

15:30 - 96'
Michael*
Austria; Markus Schleiner; Fără Limită [4A3]

17:30 - 84'
Norocosul Malcolm / O Lucky Malcolm!
Marea Britanie; Jan Harlan; 100% Stanley Kubrick [4A4]

20:00 - 98'
Povestea unui stilist / A Man's Story
Marea Britanie; Varon Bonicos; Ce se întâmplă, documentarul? [4A5]

22:30 - 105'
Pianul din fabrică / The Piano in a Factory
China; Zhang Meng, Jae-young Kwak; Focus China [4A6]

ODEON CINEPLEX SALA 1
15:00 - 94'
Privirea / The Look
Germania, Franța; Angelina Maccarone; Ce se întâmplă, documentarul? [411]

17:30 - 82'
Anul tigrului / El Año del Tigre / The Year of the Tiger
Chile; Sebastian Lelio; Oameni și Zei [412]

20:00 - 93'
Simbolul / Symbol
Japan; Hitoshi Matsumoto; 3X3 [413]

23:00 - 100'
Sunete misterioase / Babycall
Norvegia, Germania, Suedia; Pål Sletaune; Umbre [414]

ODEON CINEPLEX SALA 4
14:30 - 96'
Dreileben III: Un minut de întuneric / One Minute of Darkness
Germania; Christoph Hochhäusler; Proiecții Speciale [441]

17:00 - 77'
Thale
Norvegia; Aleksander Nordaas; Umbre [442]

19:00 - 140'
Sânge din sângele meu / Sangue do Meu Sangue*
Portugal; João Canijo; Supernova [443]

22:15 - 121'
Poongsan
Coreea de Sud; Juhn Jaihong; Supernova [444]

ODEON CINEPLEX SALA 5
17:15 - 89'
LSD: Substanța lui Albert Hofmann / The Substance: Albert Hofmann's LSD
Elveția; Martin Witz; Ce se întâmplă, documentarul? [451]

19:45 - 93'
Detectivul bengalez / The Bengali Detective
Statele Unite, Marea Britanie, India; Philip Cox; Ce se întâmplă, documentarul? [452]

22:45 - 74'
Reacții adverse / Reacciones adversas
Mexico; David Michán; Umbre [453]

ODEON CINEPLEX SALA 6
15:15 - 90'
Tacă-ți gura, mediocrule! / Shut Up Little Man! An Audio Misadventure
Australia; Matthew Bate; Focus Australia [461]

17:45 - 88'
Dragostea plutește în aer / Love is in the Air
Danemarca, Suedia; Simon Staho; Fără Limită [462]

20:15 - 88'
Război și bucate / Cooking History
Slovacia, Cehia, Austria, Finlanda; Peter Kerekes; Ce se întâmplă, documentarul? [463]

22:30 - 112'
Ministrul / L'exercice de l'État
Franța, Belgia; Pierre Schöller; Supernova [464]

URSUS OPEN AIR PIAȚA UNIRII
21:45 - 115'
Parada / The Parade
Serbia, Germania, Ungaria, Slovenia, Croația; Srdjan Dragojevic; Piața Unirii [4U1]

MĂNĂȘTUR OPEN AIR
22:00 - 99'
Petrecărețul / Party Monster
Statele Unite; Fenton Bailey, Randy Barbato; Tribut Killer Films [4M1]

INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ
22:00 - 94'
Ambasadorul / The Ambassador
Danemarca; Mads Brügger; Focus Danemarca [4F1]

CINEMA MĂRĂȘTI
18:00 - 115'
La umbra măceșului / Under the Hawthorn Tree
China; Zhang Yimou; Focus China [4W1]

20:30 - 139'
După cutremur / Aftershock
China; Xiaogang Feng; Focus China [4W2]

EcoTIFF

Gasland

Sub America există o Arabie Saudită a gazelor naturale. Halliburton, epitom al democrației Made in the US of A și exploatator plin de idei ingenioase în ceea ce privește exploatarea resurselor, o accesează printr-un procedeu inovativ: *fracking*, aka fracturare hidrolică. Grație corporației, Osama bin Laden poate dormi liniștit somnul de veci: rezervele de apă ale americanilor sunt contaminate cu produse cam radioactive și cam foarte flamabile. Suficient de flamabile încât apa de la robinet să ia foc instant. Su-

ficient de toxice încât onorabili halliburtonieni luați în colimator de regizorul Josh Fox să refuze ingerarea lichidului provenit din robinete. Fox este un rezultat al dogmelor lui Michael Moore în ce privește documentarul: personal, confrunțabil, cu mize enorme și *parti-pris*-uri masive, centrat pe *auteur* și relația lui viscerală cu subiectul și obiectele în cauză. În egală măsură *cri de coeur* și investigație la firul ierbii a celui mai neplăcut lucru din momentul actual: adevărul. Care, inamic al democrației după cum îl știu și hipioții de stânga și corporatiștii

lacomi, include chestiile acelea cumplite de nasale, efectele colaterale. Și, în cazul de față, victimele colaterale. Recomandat și ecologiștilor (care se vor scandaliza, logic) și progresiștilor (care poate ar trebui să țină mai degrabă cont de costurile reale și imediate ale progreselor tehnolo-

gice neținute în frâu decât de senatori sponsorizați și ziduri de tăcere foarte costisitoare). Inegal, repetitiv, deloc perfect ca documentar, dar incredibil de important. Cu puseuri de istorie de familie și poezie.

Cristi Mărculescu

Open Mic Show @ TIFF Art

7 - 9 Iunie 2012

Ai talent, vrei să te afirmi?
Vrei să evoluezi pe scenă și nu ai găsit locul potrivit?

Te așteptăm să faci ce îți place - să cânti, să ne zici un banc, sau mai multe :-), să rostești un monolog, sau să faci orice altceva... Să ne surprinzi cu performanța ta artistică. TIFF îți dă ocazia, o scenă și un microfon, tu vii cu performance-ul și susținătorii!

Dezbatere Gasland la EcoTIFF

20.15 - Dezbatere pe tema ecologiei prilejuită de proiecția filmului *Gasland* (r. Josh Fox), în secțiunea EcoTIFF, prezentată de Compania de Apă Someș. Cu participarea producătorului filmului *Gasland* Trish Adlesic.

Locație: Cafeneaua „La Mărgelatu” din incinta cinematografului Florin Piersic.

TIFF Turistic

SIMIGERIA PETRU

Tocmai s-a terminat filmul la Victoria și deja ești în întârziere pentru cel care începe la Arta. Pentru că nu vrei să sacrifici nimic din programul de astăzi pentru o masă în oraș, speră să găsești în drumul dintre cinematografe un loc de unde să-ți iei ceva, preparat repede. Pe Bulevardul Eroilor, la numărul 12, găsești mai mult decât te aștepti: covrigii cu tot ce nu ți-ai fi putut imagina, de la Petru. Simigeria Petru este o covrigărie-patiserie, care se joacă foarte curajos cu simțurile tale. Aluatul crocant este servit în combinații surprinzătoare, care demonstrează că pasiunea pentru gust transformă chiar și un covrig într-o delicată. De aceea clujenii știu că un "covrig de la Petru" nu e același lucru cu banalul "un covrig". Coadă

lungă din fața Simigeriei Petru taie în fiecare zi calea celor care trec pe Bulevardul Eroilor. Localnicii care au drum prin zonă s-au obișnuit deja să își fixeze întâlnirile luând în calcul câteva minute în plus, în care așteaptă covrigul. Întotdeauna se formează coadă, pentru că de fiecare dată alegerea este grea: ai vrea și unul cu brânză sau cu ciuperci, cu măr copt sau poate cu ciocolată. Și pur și simplu, nu te poți hotărî. În fuga dintre filme, oprește-te să-ți iei un covrig de la Petru. Chiar dacă te grăbești și risți să pierzi genericul. Pentru că așteptarea este ingredientul secret pentru care covrigul de la Petru are un gust atât de bun. Urmărește în fiecare zi locurile și lucrurile simple recomandate de Volksbank, acele lucruri care fac Tiff-ul mai frumos.

Nu rata bilete la Concertele TIFF!

Jazz Concert - Nils Petter Molvaer Trio
(5 iunie, ora 22:00, Casa TIFF)
Intrare 20 lei

CONCERT LAIBACH
(6 iunie, ora 23.45, Hotel Continental)
Intrare 15 lei

Proiecție IRON SKY
(6 iunie, 21.45, Ursus Open Air)
+ Concert LAIBACH
(6 iunie, ora 23.45, Hotel Continental)
Intrare 20 lei

PROMOȚII!
Concertele de Jazz:
1 bilet îți aduce o băutură gratis la barul Casa TIFF:
1 bere / 1 pahar de vin /
1 shot de Jägermeister.

S-au pus în vânzare biletele la Gala de Închidere

Program TIFF ART

10.00 - 16.00 - FilmY pentru grupuri școlare

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM TRANSILVANIA
www.tiff.ro

EDITIA 11 | 1-10 Iunie | CLUJ-NAPOCA

Seri de jazz la Casa TIFF

Contemporary Noise Sextet (Polonia)
Duminică, 3 iunie, ora 22:00

Nils Petter Molvaer Trio (Norvegia)
Marți, 5 iunie, ora 22:00

Preț bilete 20 Lei. Detalii pe www.tiff.ro

InterogaTiff

Melissa Leo – Partea a 2-a

Foto: Răzvan Șut

Ce tactici folosiți cu regizorii cu ego-uri gigantice?

Sunt mai multe tactici, în funcție de regizorii cu care trebuie să lucrezi. Când ajung pe platou, primul lucru e să-mi analizez slăbiciunile și punctele forte. Apoi îmi fac un plan ca să profit de avantajele și să evit problemele pe cât posibil pe timpul filmărilor. Într-un fel, e foarte misterios ce este un regizor. Înainte să începă filmările, regizorul se întâlnește cu directorul de imagine, cu operatorii de cameră și își pun mințile la contribuție pentru a veni cu idei creative pentru perioada de filmări, uneori cu multe săptămâni sau luni înainte ca acestea să înceapă. În cazul meu, chiar înainte să știu că am primit un rol, am o întâlnire cu cei de la garderobă și încercăm să venim cu idei legate de cum am putea lucra împreună, ce aș putea purta, încerc să înțeleg ce rol aș putea face în film. Apoi urc pe scenă și le prezint planul meu de interpretare, dar ei nu se gândesc decât la ce au hotărât ei. Așa că un actor trebuie, în primul și în primul rând, să se adapteze. În general, pot spune că regizorii nu-i înțeleg pe actori. În cazuri ferice, s-ar putea să-i admire, dar în cazuri nefericite îi detestă de-a dreptul.

Sunteți atât de directă. Nu vă potriviți cu stilul clasic al actrițelor de la Hollywood.

Dacă m-ai fi întrebat mai demult, ți-aș fi spus că probabil cineva totuși a înjurat în timpul Oscarurilor... Dar rețelele TV, cele care mi-au oferit multe șanse și roluri, mai ales în prima parte a carierei, patronii și o parte semnificativă

din public nu acceptă acest limbaj și ei decid, pentru că ei conduc. Cu toate acestea, eu folosesc un limbaj mai colorat, chiar și acasă în fața fiului meu când eram mic. Nu îmi doream neapărat să îl învăț să înjure, dar e parte din felul meu de-a fi și nu voiam să mă ascund de el și să-i spun "nu vorbi așa!" în timp ce eu fac exact opusul. Poate din când în când e chiar recomandat ca ei să audă niște lucruri. Dar, în cazul Oscarurilor, nu am făcut-o intenționat, eram foarte emoționată și mi-a scăpat – să nu uităm că numele meu era în acel plic și Kirk Douglas i s-au dat premiul pentru Dumnezeu! Imediat după ce am realizat ce-am zis m-am gândit la Kate Winslet, care și ea înjură ca un birjar. Nu m-am gândit "am spus ceva rău", ci "am spus asta pe un canal TV!" Mai țineți minte ce s-a întâmplat când lui Janet Jackson i s-au văzut părțile intime? E clar, urmează un proces. Abia după eveniment am aflat de la Tom Sherak, președintele Academiei, că există o întârziere de 5 secunde la transmisia live, deci au putut șterge acea indiscreție. Mi s-a spus mai apoi că nimeni n-a făcut asta niciodată la Oscar, ceea ce m-a șocat.

Mulți artiști dar și regizori sunt extrem de atenți la ce spun, sunt obsedați de control. Cum de nu sunteți așa?

Poate va veni un moment în care voi fi mai atentă la ce spun, dar nu m-am gândit niciodată că voi fi diferită de restul oamenilor. Toată viața mea e cariera mea de actor și

fiul meu de 25 ani. Am spus mereu adevărul, de ce aș face altfel când știu că nu e cazul? De ce să-i spun unei debutante "drăguț, vei fi o mare actriță", când eu știu că joacă de rahat? Mai bine îi spun că ar trebui să se orienteze spre altceva. Nu sunt interesată de altceva decât de a juca adevărul, sunt sătulă și rănită de minciuni și cred că toată lumea e la fel. În America trecem de la deziluzie la deziluzie la deziluzie. Cu mulți ani în urmă, când filmam *21 de grame*, Sean Penn, Naomi Watts sau Benicio Del Toro primeau întrebări foarte interesante, dar răspundeau cu ceva de genul "Da, cred că da". Și nu înțelegeam de ce făceau asta, spre deosebire de mine, care eram entuziasată și vorbeam mult. După aceea, am aflat că ei citiseră o grămadă de articole groaznice, minciuni și răstălmăciri răuvoitoare, fuseseră răniți atât de tare încât nu mai doreau să dea nimănui satisfacție. În cazul meu, la 52 de ani, nu pot fi afectată de ceea ce alții ar spune despre mine. Poți citi despre rochia pe care am purtat-o la Oscar, dar nimic din ce s-a scris nu o să schimbe ce simt eu legat de acea rochie. Marc Bouwer a făcut acea rochie special pentru mine și nu ca să-și lanseze vreo linie nouă de modă. Faptul că cineva a zis ceva rău despre ea nu mă va afecta. Chiar dacă părinții mei s-au despărțit când eram foarte mică, m-au încurajat și mi-au dat darul libertății, să fiu eu însumi.

Cred că e prima oară când aud că actorul joacă adevărul, nu doar joacă.

Dacă mergi la multe festivaluri de film și vorbești cu oamenii și îi întrebi dacă au văzut ceva bun, cei mai mulți dintre ei or să-ți vorbească de un documentar. Oameni care se pricep la filme și văd multe filme vor spune asta. De ce? Pentru că documentarele sunt adevăr. Nu mă refer la tema documentarului, ci la personaje, sunt oameni reali, nu actori. Documentarele bune sunt cele care transmit adevăr, acelea sunt filmele care-i seduc pe cei care au văzut foarte multe filme.

Ador Treme și relația pe care o aveți pe ecran cu actorul John Goodman, care joacă rolul soțului dumneavoastră. Pare o relație care durează de o viață. Pentru mine sunteți cel mai convingător cuplu din televiziune.

Asta aproape că mă face să plâng. După ce personajul lui moare, totul s-a schimbat când a trebuit în anul următor să reiau fără John rolul lui Toni Bernette, și nu doar eu am simțit asta ci și fata care joacă rolul Sophiei, India. Părinții ei sunt despărțit și era ceva ce o făcea să se simtă bine, familia asta pretinsă în care tatăl o iubea atât de mult și o înțelegea atât de bine. Rar mă afectează într-atâta o relație. Încă mi-e dor să lucrez cu John. Și... Nu știu dacă ați auzit de filmul ăsta, e unul destul de controversat făcut de Kevin Smith cu titlul *Red State* în care eu joc rolul unei creștine fundamentaliste, membră a unui grup fundamentalist foarte elucubrat. Actorul principal, care juca rolul tatălui meu, era îngrozitor, mi-era imposibil să lucrez cu el. Folosea toate trucurile de pe vremea vodevilului - și nimeni nu mai lucrează așa - se purta de parcă erau platourile lui, dar nu, nu e așa, trebuie să colaborăm! Dar eu în loc să sun un alt actor, m-am gândit la John că vine și îi omoară pe toți. Mi-am spus: "stați voi numai să vină soțul meu!" Și asta m-a făcut să mă calmez și să mă întorc la treabă.

Au consemnat Laura Popescu și Raluca Bugnar

An advertisement for a Dell Latitude E6420 XFR laptop. It features a photo of the laptop on a rocky surface. Text includes: www.pcmadd.com/tiff, Microsoft AUTHORIZED Refurbisher, m@dd electronics group, DELL LATITUDE E6420 XFR Real-world rugged, STEP 1: TURN IT ON. STEP 2: BRING IT ON.

An advertisement for Apa Someș S.A. featuring a blue background with water droplets and a logo. Text includes: COMPANIA DE APĂ SOMEȘ S.A., APA ESTE VIAȚĂ, APA ESTE NATURĂ. Compania de Apă Someș îmbrățișează valorile ecologice și prezintă secțiunea ecoTiff la ediția din 2012.

InterogaTiff

Kjartan Sveinsson, de la Sigur Rós:

„Încerc să mă uit la filme cu inima, nu să le analizez prea mult”

În această seară la Cinema Florin Piersic, membrul trupei Sigur Rós, Kjartan Sveinsson, va fi prezent la ultima proiecție de la TIFF a noului documentar muzical al trupei, *Inni*. Membru în juriul Competiției anul acesta la TIFF, a acceptat să ne răspundă la întrebări.

Foto: Vlad Gherman

Pe scenele muzicale din Islanda și din Europa sunteți considerați zei. După filmele *Screaming Masterpiece* și *Heima*, care au fost difuzate la TIFF în edițiile precedente, ați devenit zei și în Cluj. Cum e să fii zeu?

E plăcut să te simți zeu, chiar dacă nu simt asta pe propria mea piele. Nu am prea observat, nu aș putea spune. E plăcut când oamenii apreciază ceea ce faci când tu te străduiești să faci muzică bună. Până la urmă, noi suntem niște oameni obișnuiți, normali și nu ne simțim zei în mod special. Plus că puțini ne cunosc fețele.

În primul vostru documentar-concert, *Heima*, ați arătat peisajele Islandei. Al doilea, *Inni*, vine cu o abordare mai personală – arătați cadre din concertele voastre, poate puțin și publicul. Acastă trecere de la o perspectivă

generală la una mai intimă este intenționată? Și dacă da, la ce să ne așteptăm pe viitor?

Inni este intenționat făcut diferit de *Heima*. *Heima* a fost mai mult despre Islanda, despre locul de unde am venit, și ne-am distrat de minune când l-am filmat. Iar când am făcut *Inni*, am vrut să folosim piese pe care nu le-am folosit pe *Heima*. Am vrut piese mai intime, mai puternice, ca să arătăm mai bine oamenilor ceea ce suntem noi și ce facem pe scenă – mai ales pentru cei pasionați de partea tehnică. Noi am vrut să documentăm o eră. Poți să spui că e sfârșitul unei epoci, pentru că, spre exemplu, eu nu voi merge în următorul turneu cu băieții. Filmul a reprezentat felul în care am documentat noi perioada respectivă.

Compuneți coloane sonore. Îmi imaginez că e o adevărată experiență pentru un regizor să lucreze cu Sigur Rós. Un-

eorii muzica voastră nu riscă să eclipseze filmul?

Nu, în niciun caz. Pentru orice film ai nevoie de o muzică demnă să îl completeze. Și trebuie să găsești ritmul potrivit pentru fiecare film, în cazul în care nu compui coloana sonoră special pentru acesta. Este o treabă delicată să știi unde pui muzica, câtă pui, cât de extravagantă poate fi, care e nivelul de emoție cerut... În film, pentru mine, contrastul este cel mai interesant. În acest moment acord multă atenție contrastelor, îmi place să îmbin o melodie cu un cadru cu care nu are nimic în comun, care livrează lucruri total diferite chiar.

În *Screaming Masterpiece* putem vedea scena muzicală islandeză, una foarte intimă. Relațiile dintre artiști sunt apropiate, toată lumea se cunoaște cu toată lumea. Aproape că nici nu ai putea

folosi termenul de „industrie muzicală”, ai zice mai degrabă o „comunitate”, niște oameni talentați care pur și simplu fac muzică din pasiune. Cum reușiți să vă păstrați așa?

Cred că totul ține de mărime. De mărimea țării. Cu toate că lucrurile s-au schimbat un pic. Poate că am îmbătrânit și nu îi mai urmăresc pe cei mai mici la fel de mult...dar se schimbă lucrurile. Oamenii nu mai văd lucrurile la fel ca în perioada în care a fost filmat *Screaming Masterpiece*. Generația nouă este diferită; în același timp, lumea devine tot mai mică din cauza noilor media și a Internetului. Acum oamenilor li se pare că pur și simplu poți să te apuci de muzică. Și acest fenomen se întâmplă mult mai des în prezent. Înainte trebuia doar să îți placă ce faci. Nu ca acum. Și asta e rău. Cel mai important lucru e să fii cinstit în ceea ce faci și să faci muzică din plăcere.

Cine a venit cu ideea pentru „the valtari mystery film experiment series” și de ce este ea importantă?

Managerul nostru a venit cu această idee și, sincer, suntem foarte mândri de ea. Totul a pornit din dorința de a ne promova. Trebuie de fiecare dată să găsești căi noi și interesante de a te promova, ceea ce nu e simplu deloc. Dar mie mi se pare amuzant și sunt convins că o să funcționeze bine.

Anul acesta ești în juriu la TIFF. Ce ar trebui să aibă un film ca să îți câștige votul?

(Râde) Integritate și onestitate, cred. Dar sigur că voi fi atent la muzică și la calitatea imaginii. Încerc să mă uit la filme cu inima, nu să le analizez prea mult - sentimentul, iată ce e cu adevărat important.

Cum crezi că ar fi lumea dacă fiecare ar cânta la un instrument muzical?

Uau, o întrebare interesantă. Lumea ar suna foarte diferit, nu-i așa? Ar fi mult mai haotică. Nici nu sunt sigur că ar suna bine. Poate că ar fi prea multă muzică care s-ar transforma în zgomot. Liniștea e și ea foarte importantă. Și aici nu vorbesc numai despre artiști – pentru toată lumea, îți dă posibilitatea de a medita, de a te gândi. Dar cu siguranță ar fi amuzant. Muzică peste tot!

Care este prima ta impresie despre Cluj și despre TIFF?

TIFF-ul îmi dă un sentiment plăcut. Eu zic că e foarte relaxant, e bine organizat și chiar mă simt foarte bine. Încă nu am avut posibilitatea de a vizita orașul, dar cu siguranța o voi face, pentru că sunt convins că o să găsesc o mulțime de lucruri interesante.

A consemnat Lena Gangan

Focus China

La umbra măceșului

În timpul revoluției culturale din China anilor '60, Jing, fiica unor intelectuali, este trimisă în satul Xiping pentru a fi re-educată de către țărani. Acolo îl cunoaște pe Sun, un băiat mai mare care lucrează în cadrul unei unități de prospectare. Între cei doi se naște o legătură puternică, care se dezvoltă pe ascuns, în timpul vizitelor lui Jing la sat și ale lui Sun la școala unde lucrează Jing. Din cauza originii nesănătoase, pentru a spera să-și poată ajuta mama bolnavă cât timp tatăl familiei e prizonier politic, Jing trebuie să fie foarte atentă să nu facă ceva greșit ce ar putea-o costa șansa de a lucra în oraș. Iubirea inocentă dintre cei doi contrastează cu presiunea simțită de fiecare dintre ei din partea regimului în plină schimbare. "Copacul eroilor", un păducel de pe un deal din Xiping ajunge să fie simbolul

legăturii dintre cei doi. Aspectul narativ al acestei adaptări a romanului scriitoarei Ai Mi este lăsat să treacă în plan secund, fiind mai degrabă susținut prin intertitlurile care separă scenele. Filmul devine aproape liric prin tăcerile tandre, construite în cadre impecabile, insistența pe gesturi, reacții invitând spectatorul să empatizeze cu personajele. Din multe puncte

de vedere, acest *Love Story à la chinoise* pare opțiunea perfectă pentru o întâlnire romantică la TIFF 2012, iar pentru cei mai puțin înclinați spre romantism filmul include și o scenă simpatice în care o familie de chinezi taie, împătură și lipesc meticulos plicuri.

Radu Meza

Supernova

Sânge din sângele meu

Sânge din sângele meu e un rezumat filmic de peste două ore a curentei clase de jos, mergând spre mijloc, din Portugalia. Marcia e capul unei familii extinse, care locuiește și muncește într-o favelă ceva mai răsărită de la marginea Lisabonei. Mezinul familiei, Joca, se amestecă în traficul de droguri manevrat de baștanul cartierului, Telmo. Sora lui Joca, Claudia, studiază pentru a deveni asistentă și are o relație ascunsă cu un doctor însurat, în timp ce cealaltă fiică a Marciei încear-

că de mai multă vreme să-și găsească un soț decent, deși mai toți masculii poartă tricouri cu Cristiano Ronaldo ca declarație de *haute couture*. Chit că are de 133 de minute, filmul e format din relativ puține scene, fiecare având respirația aceea de timp real, de naturalism, în care nu montajul dictează atenția. Dar regizorul Joao Canijo se și joacă puțin cu normele, punând în scenă mici melodrame care ar merge mai mult în telenovelă, și care simt și arată memorabil de

cu lentoarea aceea căutată a la *Polițist, adjectiv*. Iar pe măsură ce viața candidă, confort III, a familiei se dezintegrează din pricina unor stimuli neînduplecabili (droguri, amoruri sordide, implanturi mamare), tremolourile de tragedie greacă devin tot mai înalte, mai înfășurătoare și mai crude. O radiografie a relațiilor disfuncționale de familie și unul dintre finalurile care o să vă bânțuie cel mai tare la această ediție de TIFF.

Mark Racz

Concert @ Casa TIFF

JAZZ NORVEGIAN LA CASA TIFF

Nils Petter Molvæer Trio din Norvegia îl are ca lider pe unul dintre pionierii în fusion-ul de jazz cu muzică electronică. Molvæer a fost membru al trupei Masqualero, alături de care a înregistrat câteva albume pentru ECM Records. Talentat trompetist, compozitor și producător, Nils Petter Molvæer și-a câștigat renumele cu albumul de mare succes "Khmer" (1997). Albumul e o fuziune de jazz, rock, efecte electro și beaturi hip-hop. Noutatea adusă de

Molvæer s-a materializat în sunetul de trompetă prelucrat electronic, un omagiu adus muzicii lui Miles Davis din anii '70 și '80. Aceași influență se face simțită în muzica de teatru și film compusă de Molvæer. Cu "Baboon Moon", albumul solo lansat anul trecut, Nils Petter Molvæer a fost nominalizat la premiile industriei muzicale din Norvegia. Concertul va avea loc la Casa TIFF, începând cu ora 22.00. Prețul unui bilet este 20 de lei și poate fi achiziționat de la orice casierie TIFF.

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM TRANSILVANIA

EDITIA 11 1-10.06 CLUJ-NAPOCA

www.tiff.ro

Co-organizator: [ctrl+n]

TRANSILVANIA TALENT LAB

MASTERCLASS-URI

INTRARE LIBERĂ

NAPOCA 15

MICHEL CIMENT

Stanley Kubrick, entre raison et passion

Michel Ciment e profesor asociat la secția de Studii Americane a Universității din Paris, membru al comisiei editoriale a revistei *Positif*, jurnalist radio și producător la France Culture. E autorul a aproximativ cinsprezece cărți despre cinema.

Miercuri 6 iunie, ora 12.00

JAN HARLAN

Why Napoleon - și prezentarea cărții Kubrick's Napoleon: The Greatest Movie Never Made

Jan Harlan este producătorul executiv al unora dintre filmele regizate de Stanley Kubrick. Primul film ca asistent al regizorului a fost *Portocata Mecanică*. Patru ani mai târziu a devenit producătorul executiv al lui Kubrick și a lucrat pentru Warner Bros. pentru filmele *Barry Lyndon*, *The Shining*, *Full Metal Jacket* și *Eyes Wide Shut*.

Joi 7 iunie, ora 10.30

CHRISTINE VACHON

Producătoarea Christine Vachon, fondatoarea casei de producție Killer Films, este unul dintre cei mai independenți producători de film independenți din America. Pe lista titlurilor multi-premiatelor care a semnat producția se regăsesc și *Far From Heaven*, *Boys Don't Cry*, *Velvet Goldmine* sau *I Shot Andy Warhol*.

Miercuri 6 iunie, ora 15.30

Joi 7 iunie, ora 12.30

TIMO VUORENSOLA

Regizorul finlandez, Timo Vuorensola e interesat de găsierea unor noi voci în asupra industriei de film și încercarea implicării comunităților online în producția de film, urând astfel explorarea filmului cu noi forme de media. Filmul său, *Iron Sky* a fost parțial finanțat prin crowdfunding.

Marți 5 iunie, ora 15.00

InterogaTIFF

Michal Kosakowski

Michal Kosakowski, regizorul filmului *Nicio victimă*, care a avut premiera mondială la TIFF 2012.

Ești pentru prima dată în Cluj? Ce părere ai despre Cluj, Transilvania și România?

E a doua oară când sunt în Cluj. Trăiesc la Berlin. Am făcut un proiect acum doi ani, un promo pentru Universitatea Babeș-Bolyai. Apoi l-am cunoscut pe Mihai Chirilov la Festivalul de Film de la Milano și m-a invitat aici, deci e a doua oară. Cred că e un festival foarte bine organizat și întotdeauna am spus că cele mai bune festivaluri sunt cele la care regizorii sunt invitați, nu organizatori.

Filmul tău e bazat pe un proiect mai vechi, *Fortynine*. Care a fost ideea inițială?

Ideea a fost foarte simplă. În 1996 voiam să fac 100 de scurtmetraje, dar era prea mult și am ajuns la 50. După aceea mi-a venit ideea să folosesc un cub și oglinzi pe care să le arăt pe toate în același timp. Trebuia făcut 7 pe 7 și așa s-a ajuns la 49. Nu e nimic magic legat de numărul acesta, așa a început.

Toate fanteziile violente din film sunt diferite din punct de vedere vizual. E intenționat?

Fiecare poveste cerea un limbaj vizual diferit. De exemplu, una dintre idei (care nu apare în film) era uciderea cuiva care luase locul de parcare al altcuiva și totul trebuia filmat cu o cameră de supraveghere.

Cum ai reușit să adunați participanții?

În prima fază am început cu prieteni, rude. Încet, încet prieteni ai prietenilor mei au început să vorbească despre asta și s-a răspândit cumva, iar până la final mă sunau o mulțime de oameni care mă întrebau dacă pot participa dacă au o idee bună. Sunt 21 de naționalități diferite și mă bucur de marea oportunitate de a împărtăși atât de multe viziuni diferite din atâtea culturi. I-am ales pe oamenii care mi s-a părut că au realmente ceva de împărtășit.

Ce te-a condus de la instalația *Fortynine* la acest film de lungmetraj?

Când am avut premiera acestei instalații video, mi-am dat seama că va fi foarte scump s-o transport în alte locuri pentru că avea cinci tone cu tot oțelul și oglinzile și nu ar fi ajuns să fie văzută de mulți

oameni. Prima dată am vrut să fac un film din toate scurtmetrajele, dar nu putea funcționa pentru că ar fi fost doar violență vizuală pură, nu avea niciun fel de critică în spate. Apoi am avut ideea de a mă întâlni cu acei oameni din nou după atâția ani și nu doar să-i întreb despre filmarea fanteziilor, dar și să leg asta de subiecte ca pedeapsa cu moartea, sinuciderea, răzbunarea și să le combin pe cele două. Mi-a luat trei ani să îi regăsesc pe toți acești oameni din întreaga lume. Unii își schimbaseră slujbele, profesiile, unii dintre ei nu vroiau să mai participe, alții vroiau să apară cu numele schimbat. Nu a fost foarte ușor să-i conving să participe.

Câți ai reușit să convingi?

60 din 23 de filmulețe. Fuseseră 160 de persoane în 49 de filme și am reușit să intervievez 60 dintre ele.

Cum ai decis să ai premiera mondială la TIFF?

Într-un stadiu foarte timpuriu l-am întâlnit pe Mihai Chirilov care era în juriu cu mine la Festivalul de Film de la Milano. A fost de fapt primul care a văzut filmul și după aceea a vrut să-l proiecteze aici. Am decis să avem premiera aici pentru că e un festival grozav. Am avut o ofertă de la un festival din Boston, dar am spus nu. Am vrut să fim aici la premieră. Vin din Polonia și mă bucur să particip la un festival care are loc în Europa de Est.

Cum vezi TIFF-ul peste 10 ani?

În 10 ani cred că va fi de două ori mai mare. Cred că va crește și va fi un loc în care se vor face multe premiere mondiale.

Ai putea formula o concluzie la *Nicio victimă*?

Dacă vrei să vorbești despre taburi, chiar vorbești, chiar comunică și încerci să arăți lucruri, nu să le ascunzi. E un lucru foarte important, în special pentru copii (și filmul acesta e dedicat copiilor mei): rădăcina violenței este necomunicarea. Proiectul meu încearcă să spargă tabuurile și să vorbească deschis despre subiecte care sunt neplăcute pentru media. Acesta e motivul pentru care am făcut *Nicio victimă* – pentru a vorbi, pentru a discuta despre aceste lucruri.

Care sunt proiectele tale de viitor?

Am ca proiect de viitor un alt film, tot un hibrid între documentar și

ficțiune. Se numește *Dark Tourism* și e despre relațiile istorice dintre Polonia și Germania. Vreau să folosesc reconstituirile istorice ca o formă de a comunica felul în care arată istoria. Mă concentrez pe reconstituirea unor evenimente din Cel de-al doilea război mondial. În Polonia se fac foarte multe reconstituirii de acest fel. Sunt foarte interesat de oamenii care participă, de ce fac lucrurile acestea. Sunt atâția oameni care se îmbracă în uniforme naziste SS-iste, ale Wehrmacht-ului și joacă aceste jocuri istorice. E un subiect foarte interesant pe care vreau să-l explorez. Conceptul e similar cu *Nicio victimă*. Nu e despre fantezii violente, dar e despre trecut, despre cum oamenii se raportează cu istoria țărilor lor, în special Germania și Polonia.

Ieri, filmul lui Michal Kosakowski a câștigat premiul pentru cel mai bun documentar la Chicago Underground Film Festival.

A consemnat Radu Meza

Oameni și zei

Anul tigrului

Au fost de-ajuns trei minute pentru ca întreaga lor lume să se prăbușească. Un cutremur de aproape 9 grade pe scara Richter a zguduit în 2010 Chile, țara din America Latină întinsă pe coasta Oceanului Pacific. Dintre dărămurile unui închisori fug deținuții. Ei sunt speriați de ideea de a muri zdrobiți de zidurile între care și-au pierdut libertatea. După ce ies din închisoare și reușesc să se salveze de la moarte, ei continuă să fugă pentru a evada. Sunt oameni care nu vor să se supună nici pedepsei divine, nici celei la care au fost condamnați după legile oamenilor. Unul dintre deținuți, un

tip la vreo 40 de ani cu o privire impenetrabilă, urechi clăpăuge, mers stângaci, dar atitudine de mascul alfa, e cel alături de care descoperim Chile sub dărăpănături. Bărbatul își caută familia, sperând că nu a rămas singur pe lume, dar în loc de cei dragi găsește un tigr. Animalul a rămas și el al nimănui, iar deținutul empatizează cu tigrul mai mult decât cu oricine, căci și animalul știe ce înseamnă captivitatea. Filmul a fost făcut la o lună după cutremurul și tsunamiul din februarie 2010, din Chile, când peisajele și casele erau distruse și încă ude. Prin intermediul personajelor sale, el exprimă nevoia de a găsi o explicație pentru cutremurul care i-a ruinat țara. Oamenii sunt răi și i-au supărat pe zei? Sunt vreodată lucrurile atât de simple? Regizorul chilian Sebastian Lelio a câștigat Trofeul Transilvania în 2007 pentru *La Sagrada Familia*. El revine la TIFF a patra oară.

Raluca Bugnar

TIFF la cald

Cine-concertul Méliès de la Castelul Banffy

„Georges Méliès este în seara asta cu noi!” a exclamat Marie-Hélène Leherissey aseară, la Castelul Banffy din Bonțida, privind spre luna plină ce trona deasupra edificiului baroc încărcat de istorie. Peste 1000 de spectatori au intrat în atmosfera anilor 1900, proiecția păstrând farmecul acelor ani. La începutul cinema-ului nu exista cabina de proiecție, proiectorul era în mijlocul spectatorilor, la fel și aseară. „Atmosfera e aceeași, s-a schimbat doar proiectționistul”, a mai spus Marie-Hélène, care a ținut să mulțumească „celor care ne fac să visăm în întineric”. Și pentru că Méliès a ținut întotdeauna ca filmele sale să fie vizionate cu acompaniament live, lumea romantică a filmelor de altă dată a fost completată de pianul lui Lawrence Leherissey, stră-strănepotul marelui cineast. Filmele lui Méliès au fost transpuse într-o copie DVD, transpusă direct de pe 35 de mm, fără niciun fel de restaurare, pentru a păstra ce a fost în trecut. Am asistat cu emoție și un zâmbet melancolic pe buze la

Foto: Răzvan Șut

o călătorie prin lumea cinematografică a lui Méliès, l-am regăsit în rolul *Melomanului*, în rolul *Sfântului Anton*, a lui *Barbă Albastră* sau a magicianului italian. Am făcut o *Călătorie spre lună* cu primul film SF al tuturor timpurilor, declarat patrimoniu UNESCO, am simțit iluzia *Evantaiului magic* și ne-am înspăimântat în fața *Vrăjitoarei*. În total, am văzut 16 din cele 520 filme făcute de Georges Méliès și am primit de la Marie-Hélène Leherissey o promisiune de revedere.

Pentru anumite filme, Méliès scria un text ce era rostit în timpul filmului. Pe vremuri, la bălciuri, foarte mulți oameni nu știau să citească, iar organizatorii cereau ca aceste texte să le fie citite, iar în timpul proiecțiilor improvizau. Aseară le-am auzit adaptate chiar de strănepoata lui Georges Méliès, Marie-Hélène Leherissey, care ne-a spus de la început că vom trăi o seară magică împreună. Și așa a fost.

Monica Felea

TIFF

TV

www.tifftv.ro

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL DE FILM TRANSILVANIA
www.tiff.ro

EDIȚIA 11 | 1-10 Iunie | CLUJ-NAPOCA

WE COME IN
PEACE
CONCERT EXCLUSIV
LAI BACH

WWW.LAI BACH.NSK.SI

HOTEL CONTINENTAL - 06.06.2012, 23.45

PREȚ BILETE
15 LEI CONCERT
20 LEI + INCLUDE ACCESUL LA PROIECȚIA FILMULUI FANTASME CERUL DE FIER/IRON SKY - JESSA THE YOUTUBER/OLA
GRUPUL OPEN AIR, PLATA UNICEL, ORA 23.45

BILETE PE WWW.BILETMASTER.RO
ȘI ÎNCEPÂND DIN 28 MAI,
LA CASIERIILE TIFF DIN CLUJ.

Iron Sky
CERUL DE FIER

CONCERT
Powered by TIFF Events

horror shorts

Cinema Arta, joi 7 iunie, ora 21:30 și 23:30

SHADOWS SHORTS
the horror&fantasy competition
everyone dies

TRANSILVANIA INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

parteneri: gav | Film reportaj.ro | CineFAN.ro | star.ro | cinematique | METALHEAD

tiff.ro/shadowsshorts | facebook.com/shadowsshorts

Ziua HBO la TIFF - 7 iunie

Documentare originale HBO Central Europe

<p>Raiul și iadul (Cehia)</p> <ul style="list-style-type: none"> Odeon, sala 6 1 iunie, 20:15 Republica 7 iunie, 23:30 	<p>Între două lumi (Ungaria)</p> <ul style="list-style-type: none"> Odeon, sala 6 3 iunie, 15:15 Institutul Francez 7 iunie, 22:00 	<p>Și Dumnezeu a creat sexul (Polonia)</p> <ul style="list-style-type: none"> Odeon, sala 6 7 iunie, 22:30 Mărăști 10 iunie, 20:30 	<p>Vorbitor (România)</p> <ul style="list-style-type: none"> Odeon, sala 5 7 iunie, 23:15 	<p>Doina groparilor (România)</p> <ul style="list-style-type: none"> Odeon, sala 5 7 iunie, 22:15
---	---	---	---	---

HBO
HOME BOX OFFICE™

■ Concurs: cuplul de TIFFari ai anului

1. Cu ce replici dintr-un film de TIFF ai agățat cu succes?
2. Pe o scară de la *Before Sunrise* până la *Audiția*, unde se află relația voastră?
3. Cine a contaminat pe cine cu virusul TIFF?
4. Care e sacrificiul cel mai mare pe care l-ați făcut să veniți la TIFF?
5. Care e filmul pe care v-ați certat cel mai rău? Tu ce ziceai, celălalt ce zicea?
6. Care e experiența extremă împreună la TIFF?
7. Care film v-a excitat cel mai tare?
8. Care a fost cea mai ingenuoasă întrebare a AperiTiffului?

TIFFARII INCURABILI

TIFFari din vremea studenției, Iulia și Dan merg la ciudățeniile pe care le vânează Iulia.

Ea, biolog, el, inspector resurse umane, merg împreună la TIFF din 2006.

1. Nu cred că am agățat... nu cu replici.
  2. Iulia: *Audiția*, în acest moment!
  3. Iulia: Cred că eram independent contaminați.
- Dan: Eu eram contaminat deja.
4. Iulia: Nu am făcut compromisuri. Eu eram din aia care învăța 12 ore pe zi. Aveam bursă de performanță, te rog. Pe vremea mea...
- Dan: Nu țin minte.
5. Dan: Pe un film din Kazahstan.
- Iulia: Sau pe ala chinezesc? Au fost

două! Și norocul tău că nu te-am dus la *Anticristul*, că sigur ai fi plecat după 5 minute. Mie așa de mult mi-a plăcut filmul ăla...

Dan: A fost o mică discordie pentru că Iulia a prostit vreo 10 oameni să vină la o comedie din Kazahstan... care nu a fost tocmai comedie.

Iulia: Mie mi s-a părut funny! Era cu un tip super sărac care tot căuta ceva. Mie mi-a plăcut!

6. Iulia: *Control!* Într-o curte, era fain afară, fumam, nu aveam nicio treabă...

7. Dan: Cred că nu am fost la filme de genul ăsta. În general mergem la filme pe care le caută ea. Le caută așa, mai ciudate...

Iulia: Dar nu poți să dai vina pe mine pentru asta!

Iulia: Am fost la filme care aveau

scene erotice, dar povestea din spate era mult prea interesantă încât să mă impresioneze scenele... poate, totuși, m-am excitat la un film cu niște bătrâni de 80 de ani care făceau sex (n.r. *Cloud Nine*). Mi s-a părut super cool că se mai poate întâmpla chestia aia! El nu a vrut să vină cu mine, că a citit în AperiTiff – "scene tari de sex cu niște bătrâni" și a zis că nu vine.

8. Iulia: Să descărcăm filme de pe net, cele pe care nu le prindem! Mai am și acum AperiTiff-ul de acum trei ani, cu filmele la care nu am apucat să venim, încercuite! Și nu am găsit subtitrare încă...

A consemnat Oana Moisil

TIFFARII ÎNCEPĂTORI

Doi studenți basarabeni, Alexandru (23) și Daniela (21), sunt la prima lor ediție de TIFF.

1. Alexandru: Bine, nu prea dă TIFF-ul replici bune de agățat, dar din ce am văzut, eu cred că aș fi ca Mathieu din *Beirut Hotel*, foarte calm și lejer.

Daniela: De obicei, nu sunt eu cea

care agăț.

2. Alexandru: Suntem doar prieteni, așa că nu cred că o să ajungem la tăiatul membrilor.

3. Alexandru: Eu, pentru că Dana e mai mult cu filmele comerciale. Dar încetul cu încetul mă ocup de educația ei!

Daniela: Alex. Am încredere în gusturile lui.

4. Alexandru: Merg la filme în loc să învăț la filosofie. Dacă nu trec sesiunea, e doar vina lui Kubrick. Daniela: Eu plec în State cu *Work and Travel* peste o săptămână și deja sunt în sesiune, așa că nu știu de ce te plângi. Dintre noi doi, doar eu dau examene la momentul actual și tot merg pe la cinema în loc să stau în sala de lectură.

5. Alexandru: *Spartacus!* Încercam să o conving că versiunea lui Kubrick e mult mai bună ca cea care a ieșit prin 2003-2004. Practic aveam spume la gură...

Daniela: Ce să-i fac dacă nu îmi place mie Kirk Douglas? Să mă duc să mă arunc de pe căminul 16?

6. Alexandru: Alergatul de la un cinema la alta se pune? Pentru că mai extrem de atât nu a fost nimic

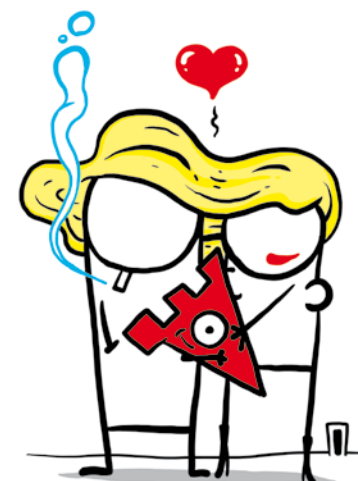
7. Alexandru: *Beirut Hotel*. Era foarte voluptoasă tipa aia, Zoha. În comparație cu scheletele pe care le vezi de obicei pe ecran... foarte natural și realist.

Daniela: Lolita, hands down.

8. Alexandru: Am făcut niște *fish-n-chips* în el. Îți zic, cerneala le dă un gust absolut excepțional.

Daniela: Și la mine tot de mâncare e legat. Am învelit niște sandwich-uri cu ziarul. Chiar schimbă gustul cerneala.

A consemnat Iulia Matcovschi

■ Ce se întâmplă, Documentarule?

Război în bucătărie

Nu vă așteptați la o istorie a bucătăriei. Sau la vreo odă adusă progreselor gastronomice din ultimul secol. *Istoria bucătăriei* este unul dintre cele mai incisive filme din festival, pe baza uneia dintre cele mai elementare chestii umane: războiul. Cu bucătari și bucătărese ca personaje. Oameni care au gătit pentru a hrăni soldații implicați în ororile europene ale ultimelor 7 decenii. Unii militari, alții civili. Unii încă traumatizați de ororile la care au participat, alții încă ferm convinși că nu-i nimic în neregulă cu furnizatul de carburant alimentar forțelor armate. Documentarul celuiului Péter Kerekes este fascinant tocmai prin lipsa verdictelor și a posturilor moral-umaniste: fiecare

bucătar își spune povestea și odată cu ea absurditățile și atrocitățile ies la iveală. Fie că este vorba de sârboaițele gospodine, de neamțul cel ferm convins că ascultarea ordinelor este mai importantă decât viața civililor, de rusul care-a ajuns cu trupele în Cecenia sau de bucătarul francezilor invadatori ai Algeriei, toți vorbitorii selecționați sunt simpli actanți ai marelui și sinistrului protagonist: războiul cu ororile și mutațiile mentale pe care le cauzează. Film pentru cei care înțeleg că gastronomia nu se poate reduce la cărți de bucate și că Jamie & Gordon sunt simple note de subsol în istoria civilizației.

Secțiune prezentată de HBO.

Cristi Mărculescu

Detectivul bengalez

Cu a doua cea mai mare populație din lume, India se confruntă cu problema unei criminalități în creștere căreia autoritățile nu pot întotdeauna să-i facă față. În acest context, agențiile de detectivi particulari par a fi o afacere înfloritoare. De la cazuri ca falsificarea unor șampoane sau infidelitatea unui soț, la triple crime, atât companii cât și oameni obișnuiți contactează agenția lui Rajesh în speranța rezolvării rapide a unor cazuri cărora poliția nu le face față sau pe care le-a abandonat. Documentarul propune un erou

supraponderal și mereu transpirat, dar carismatic în felul său. Construit pe trei planuri narrative - cazurile în desfășurare ale agenției; Rajesh în calitate de tată și soț și problemele de sănătate ale soției sale; nu în ultimul rând pasiunea acestuia pentru dans - *The Bengali Detective* reușește să ofere substanța necesară genului, ridicând probleme legate de criminalitate sau chiar sistemul de sănătate în India contemporană.

Filmul rupe câteva dintre convențiile documentarului și preia ceva din stilul Bollywoodian

incluzând secvențe în care Rajesh și echipa sa de detectivi dansează pregătindu-se pentru audițiile unui concurs național de talente. Salturile între cele trei planuri transformă filmul într-un rollercoaster emoțional, iar scenele interstițiale în care personajele foarte colorate ce alcătuiesc echipa de detectivi discută schimbările prin care trece India îi dau coeziunea necesară construirii unei imagini de ansamblu.

Secțiune prezentată de HBO.

Radu Meza

InterogaTiff

Srdan Dragojevićregizorul filmului *Parada* din Supernova

Parada e prima coproducție a țărilor din spațiul ex-iugoslav, un film care a spart recordurile de audiențe în regiune. Va fi proiectat în prezența regizorului în Piața Unirii, azi, de la 21.45.

De ce crezi că filmul dumneavoastră a avut un succes atât de mare?

În mod normal, nu ar fi văzut atât de mulți oameni acest film, dar trebuie să ținem cont de faptul că e primul film pan-iugoslav de la război încoace... În fiecare țară, filmul e considerat ca reprezentând comunitatea locală și spiritul local și e un efort comun al acestor țări; toată lumea a contribuit. În fapt, e o analogie a marilor echipe sârbești de fotbal din anii '80, când cei mai buni fotbaliști din toată regiunea jucau pentru cele mai bune câteva echipe ale țării. La fel, în cazul filmului, am colaborat cu cei mai buni actori și artiști din toată zona. A fost un sentiment special pentru mine, pentru că eu mă consider iugoslav mai degrabă decât sârb, chiar dacă unii mă vor înjura și vor crede că

sunt trădător. Cât despre subiectul filmului, eu sunt interesat de acesta încă din 2001, de când cu căderea regimului lui Miloșevici. Atunci, manifestările gay din Serbia au fost combătute cu violență, iar eu am fost supărat și rușinat de prejudecățile conaționalilor mei. Am scris câteva povestiri despre acest subiect, apoi un scenariu, dar tonul era destul de deprimant. Îmi doream să vorbesc despre problemele homosexualilor, care sunt umiliți și discriminați zilnic, iar dacă realizăm un film deprimant, am fi fost "condamnați" la un ghetou de festival, am fi putut arăta filmul doar la festivaluri. Oricum, și homosexualii trăiesc într-un fel de ghetou. Așa că am hotărât să fac un film care să-l atragă la cinema pe homofobul mediu. Cred că din 600.000 de spectatori, 500.000 au fost homofobi.

De ce crezi că în Balcani homofobia e atât de prezentă?

O voluntară din cadrul festivalului mi-a spus că în România nu sunt probleme cu homosexualii. Subiectul e tabu și gata (râde). Probleme sunt peste tot - Serbia, Bosnia, Muntenegru, doar în Slovenia oamenii sunt ceva mai progresiști. Cred că o explicație ar fi faptul că sârbii, cel puțin, se consideră foarte macho. Cred că au niște impulsuri homoerotice foarte puternice, de care vor să scape atacându-i pe cei care își acceptă orientarea, crezând că așa se discolpă, într-un fel.

Cum te-ai documentat pentru film?

Câțiva critici au spus că folosesc personaje clișeu, stereotipuri... Eu fiind de stânga, am prieteni în

ambele tabere, să zic așa, cunosc și mafioți, și homosexuali. Așa că n-a fost nevoie de nicio documentare. Și deja sunt urmăriți în viața cotidiană, viața imită arta. Cu două săptămâni în urmă, președintele asociației veteranilor de război din Croația le-a cerut veteranilor să-și arate solidaritatea cu mișcarea gay luând parte la o paradă a acestora. Evident, nu s-au dus, dar măcar s-a pus problema. În Serbia, filmul a produs o polemică în spațiul public, mai ales în cadrul tinerilor. Mi-am dorit să aduc în atenția publicului această problemă, e un punct de pornire. La fel s-a întâmplat și cu filmul meu *Pretty village, pretty frame* (1998), văzut de 800.000 de sârbi, care a venit cu o nouă perspectivă asupra războiului

din Iugoslavia, o perspectivă opusă celei oficiale.

Ce urmează pentru tine?

Următorul meu film sper să fie realizat în colaborare cu o companie din România. Până acum, avem finanțare din Serbia, Bulgaria și Croația, sper să fie o coproducție a întregii zone balcanice. Va fi o adaptare a romanului "Porcul spinos" (Porcupine) de Julian Barnes. Acțiunea are loc într-o țară est-europeană, la șase luni după căderea unui regim totalitar și va avea ca erou principal un tânăr procuror care se ocupă de documentarea procesului împotriva dictatorului. E o poveste care se potrivește pentru oricare țară din această regiune.

A consemnat Mark Racz

InterogaTiff

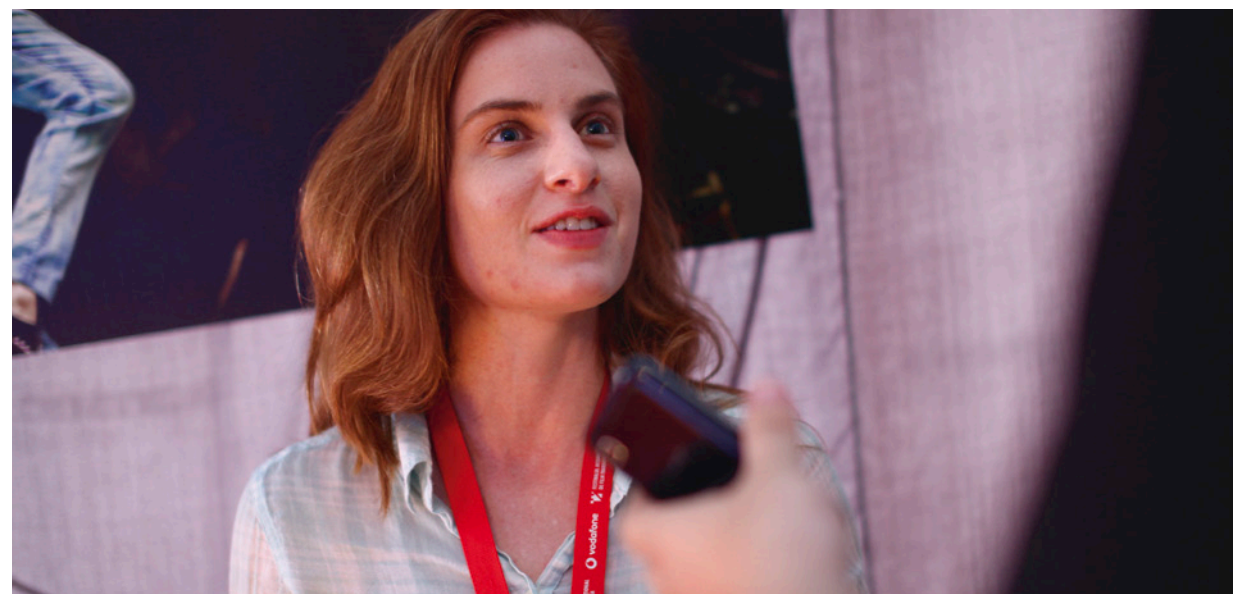
Jennifer Claryregizoarea filmului *Hoțul discret* din Umbre

Foto: Vlad Gherman

Care sunt primele tale impresii din Cluj și de la TIFF?

Îmi place la nebunie. Primul lucru pe care l-am primit a fost o broșură în care erau explicate o grămadă de lucruri despre cinematografia din România. Și chiar căutam un loc în care să filmez un lungmetraj la finalul acestui an, mă gândeam la Sri Lanka, India, dar acum mă gândesc serios la o coproducție cu cineva din România pentru că oamenii de

aici sunt atât de pasionați de film și atât de deschiși la idei noi, după cum am observat din câteva dintre filmele pe care le-am văzut aici. Cred că e un mediu foarte creativ și ospitalier.

Care a fost cel mai dificil aspect al realizării filmului?

Totul! Cea mai dificilă parte pentru mine a fost alocarea fondurilor pentru a obține în cele din urmă un pro-

pus de cea mai înaltă calitate posibilă. Am fost foarte norocoasă pentru că am avut o bursă și o distribuție formată din actori profesioniști, ceea ce a făcut lucrurile mai ușoare. Aș fi făcut un milion de lucruri altfel, cu un pic mai mulți bani, un pic mai mult timp.

Pe ce ai cheltuit cea mai mare parte din buget?

Lucrurile care înghit cei mai mulți bani la un prim film sunt lucrurile

pe care le faci greșit. Am filmat foarte mult în Malibu, California. Nu mi-am dat seama de la început că vecinii sau oamenii din oraș vor vrea să fie plătiți, de exemplu. Nu e ca în România unde toată lumea e așa de prietenoasă. Toată lumea se aștepta să primească ceva. Mare parte din bani s-a dus pe lucruri mărunte.

Hoțul discret are un generic animat. Are vreo legătură cu experiența ta în animație?

Iubesc animația. Fac animație stop-motion, dar sunt un animator 2D foarte prost. Am făcut storyboard-ul și apoi am angajat un prieten foarte drag să facă desenele propriu-zise. Acum mă întorc cumva la rădăcini. Voi face un lungmetraj stop-motion muzical, ceva foarte diferit de acest film, care se va adresa și copiilor.

Ce filme sau evenimente vrei să vezi la TIFF?

Încerc să văd lucruri cât mai multe și cât mai variate. Tocmai am văzut un film foarte interesant, *Simbol*. E cu un om care se trezește singur, închis într-o cameră cu butoane în formă de penis, care scot sunete când le apasă și care au impact în lumea reală. Mi se pare o selecție foarte eclectică și sunt foarte impresionată de calitatea filmelor.

Crezi că prezența filmului la TIFF te poate ajuta să-l distribuie în Europa?

Filmul e, într-un fel, ciudat. A stârnit destul de mult interes încă de când a fost anunțat. E un gen foarte vandabil, e un thriller. În SUA e foarte căutat. TIFF-ul a ridicat cumva valoarea proiectului. Pentru mine, TIFF nu înseamnă neapărat o posibilitate de a lua legătura cu industria, e doar unul dintre festivalurile mele de vis. Mi-am făcut mai demult o listă de festivaluri la care visam să merg și TIFF era inclus. Și e tot ce mi-am închipuit și mai mult decât atât. E un festival de film impresionant, câștigă reputație rapid.

Cum ai aflat de TIFF atunci?

Am citit prima oară despre TIFF în revista *Variety*. Soțul meu e producător și primim toate revistele de gen. De obicei nu le citesc, dar acum vreo doi ani am văzut un articol despre faptul că TIFF devenise festival de seria A. Și m-am gândit că e în Transilvania, m-am gândit la vampiri și nu știam nimic concret așa că m-am documentat și nu mi-a venit să cred: imaginile cu orașul, cu festivalul - publicul era atât de mare! Toată lumea era încântată, așa că l-am pus pe listă și nu m-am gândit că filmul meu cu buget redus va fi selectat în acest festival fabulos.

A consemnat Radu Meza

InterogaTIFF

Melissa Leo – Part 2

Foto: Răzvan Șut

Have you developed any kind of tactics to work with egomaniac directors?

There are all kinds of tactics to work with all kinds of directors. One of my first jobs when I arrive on set is to find out what my captain strengths and weaknesses are and to play to the strengths and avoid the weaknesses. There's a lot of mystery, in a way, of what *is* a director. Because there are a lot of meetings prior shooting that the director has with the camera operator, the DP, and they put their little heads together and talk things through for weeks, months sometimes. I don't even know I have the job yet, I come in and maybe I'm lucky to have a conversation with the costume department to sort of understand where is my place in this film. Then I show up on set and show them a blocking, but they're thinking about that thing that they want to do, that they've been talking about for months. And in the very last moment they would say, "No, you don't do that thing you just did. We're going to shoot it like this". So, what an actor learns to do is to adapt. I would say, by and large, that directors don't really understand what actors do. At best of times they at least admire what we do, at worst of times, they don't even like us very much.

You don't fit in any pattern when it comes to being so outspoken in Hollywood.

Well, if you'd asked me before, I would have said that, of course, some people would swear when accepting an Academy Award. In the United States, in network television, which was good enough to employ me in most of the early years of my career, they have a rule, the large companies are those that make movies possible, they pay for my salary and they side with a portion of the population and they don't want that kind of language, that's their prerogative, they're the boss. I use language like that all the time – I used it around my son when he was growing up because that is a part of my vernacular, so I wasn't going to pretend I don't talk like that and say "Don't talk like that, little boy!" but don't say that around grandma, because if somebody doesn't want to hear that you don't make them hear it. Maybe every once in a while it's good to make them hear something. But at the Oscars, it was not on purpose and I didn't know it was a big deal, I was so caught in the moment, it was not only that my name was inside that envelope, but when I walked up there, Kirk Douglas was going to hand that thing to me! And all I could think of was Kate (Winslet), who has the mouth of a sailor too. Out it came and as soon as it did I knew, and what I knew was not "Oh, I said something so bad!" but "I'm on network television!" Do you remember what happened

when Janet Jackson's parts came out? It's a lawsuit! They couldn't have come after me, I don't have anything, but they would come after the Academy and it would have killed the Academy. So, as I went backstage and I did the press, I realized it was a very serious thing and nobody asked me about it back there, thank God, and I come and I sit down and Tom Sherak, the president of the Academy, puts his hand on my shoulder and says "Don't worry, Melissa, it's a five seconds delay". So they had enough time in the States to grab it out. It's not so bad I did it; it's bad I did it on network television. Everyone had said to me that at the Academy Awards nobody had done it before, men or women. Which I find shocking. At other ceremonies, yes, they've done it before.

A lot of artists are very careful with what they say, they're control freaks. How come you don't do that?

Maybe there will be a point when I'll have to be more careful with what I say. But I didn't even realize until recently that I would be so different than everyone else. It is how my life is: I have a 25 years old son and I have my life as an actor. That's everything I have and if you care to sit with me and inquire me about my life, why should I not tell you what I know to be the truth? Should I say to every young

woman who says she wants to be an actor, "Ok, honey, you'll be a great actor" if I think she'll be shit? No, I tell her that maybe I think there's something else for you to do. I'm not interested in anything but the truth, I'm hurt by lies, everyone is, us in the US we're living in delusion after delusion after delusion. My life is the art of pretending the truth so why would I not share with you the truth? Why? Because it can come back and bite me in the ass. Years ago when I was in Innaritu's *21 grams* and we did the press – this was my first experience – and someone would ask Naomi (Watts) or Benicio (Del Toro) or Sean (Penn) a very interesting question and they would go "Yeah, I'd think so". And I was saying to myself "What?! Tell them the story!" And I would go bla-ba-bla and the press, the publicists would enjoy that and I didn't realized that Sean and Naomi and Benicio had all read the cruelest, most vicious things, written, extrapolated from what they've said, turned around to mean something else so they're not going to give it to you. And you have to understand why. I haven't been hurt that bad and quite frankly, I'm 52 and there's not a lot you can say about me. You can read it in the papers about the dress I wore to the Oscars – they will never influence me and what I felt about that Marc Bouwer dress of lace with the gold underneath. Marc Bouwer began

to build that dress not for his fashion shows, but for me to wear. To me, it doesn't shift my truth that somebody has to say nasty things. The red carpet is to set a trend, not to sell the latest creations of the fashion industry. Even if my parents separated when I was little, they encouraged me and they gave me this freedom, this gift to be who I am, not someone else.

I think it is the first time I hear acting is pretending the truth, not acting is pretending.

When you go to film festivals, there's a fair amount of documentaries, and you ask people "Did you see anything good?" and expect to hear about some actor, and they always mention a documentary. People who know film, see it all, they will say the best film is a documentary. Why? Because it's the truth. I don't mean truth as in the opinion of the documentary, but the subjects are subjects, not actors. Not the documentaries that made people say that or that, but the ones that shoot the truth, that gets especially people who've seen a lot of films.

I love *Treme* and your onscreen relationship with John Goodman, who plays your husband. It really felt like a long-life relationship. You're the most convincing couple on television for me.

This makes me want to cry a little. When his character dies it was hard and it was different to go back to work the next year without John there and to live with Toni Bernette for that year, and it's not just John and I, is also the girl that plays Sophia, India. She has a separated family and that was something that was so fun for her in this pretend intact family where Daddy loved her so much and knew her so well. It's rare that I feel so personally affected by that relationship. I still miss working with John. And... I don't know if you've heard of this film, is so controversial, a Kevin Smith film called *Red State* and I play a fundamentalist Christian in it, a member of a fundamentalist Christian craaaaaazy group and the main actor, who was playing my father, was appalling, impossible to work with. He was full of all the tricks from the days of vaudeville - nobody works like that anymore - like it's his set, but no, we're all here working together! So what I did was, rather than call an actor, was think that John Goodman was coming and kill them all. So I would just say to myself: "Just wait till my husband gets here!" And that would calm me and I could go on and do my work.

Interview by Laura Popescu and Raluca Bugnar

InterogaTIFF

Kjartan Sveinsson from Sigur Rós:

“I try to watch movies with the heart, not to analyse too much”

Tonight, at Cinema Florin Piersic, Sigur Rós member Kjartan Sveinsson will attend the last screening of the band's new musical documentary, *Inni*. As a member of this year's jury, he accepted to answer our questions.

In Iceland and on the European music scene you are gods. After *Screaming Masterpiece* and *Heima*, screened at the past editions at TIFF, you are becoming gods here in Cluj as well. How does it feel to be a god?

It feels... it feels good to be a god. Though I really don't feel it, I really don't feel it myself, on my skin. I haven't noticed, I can't really say. It's great when people appreciate what you do and you do your best to make good music. We are ordinary, normal people and don't feel this too much; also, people don't know our faces that much.

In your first documentary, *Heima*, you showed the beautiful landscapes of Iceland. The second one, *Inni* comes with a more personal approach; you show bits from your concerts, some glimpses with your audience. Is your intention to move from a general perspective to a more intimate one? And if so, what should we expect in the future?

Inni was intentionally made very different from *Heima*. *Heima* was more about Iceland, about where we came from and was really fun to do. And when we did *Inni*, we wanted to do most of the songs that we haven't done when we did *Heima*. We wanted more intimate songs, heavier songs, to show people more of what we are doing on stage, more technical stuff for those who like that. We wanted to document an era. You can say it is an end of an era because, for example, I am not going on the next tour, and we kind of documented this thing in that way.

You compose film scores. I imagine it is quite an experience for a director to work with Sigur Rós. Sometimes your music might steal the film.

No, no, no. You need to create a certain complement for each and every film. And you need to find the right tempo to fit with every film – if you don't make an original score, of course. It's a very

delicate game to know where to put music and how much, and to know how extravagant it should be, and the level of emotions... In films, for me, contrast has worked best. At the moment I'm really into contrast, lifting a scene with music that doesn't say too much. Putting something into music that doesn't really relate to what happens in the picture.

In *Screaming Masterpiece* we can see that Iceland has a very intimate music scene, where everybody is a friend with everybody else. Actually the word “industry” might not even apply. It is more like a “community”, a bunch of very talented pals making music because they simply love it. How is it possible to stay like that? In a way it feels like a Nordic New Orleans.

I think it's the size. Mainly is the size of the country. But things have changed a bit though. Maybe I'm getting a bit old, I'm not following the young kids

Foto: Vlad Gherman

as much...but it's kind of changing a bit. People are thinking differently than before when the film *Screaming Masterpiece* was done. The new generation is different and also the world is getting much smaller because of new media and the Internet. So people often think that they can just go and make music. And this is kind of happening more than before. Before it was more like enjoying the self. Not like now. And I think that's bad. The most important thing is to be true to what you do and to do music for pleasure.

Who came up with the idea for “the valtari mystery film experiment series” and why are they important?

It was really our manager who came up with that idea, and we were actually really proud of it and I'm really happy with it. The reason why we came up with this is promotion. You always have to find interesting things to promote, because it's really hard. But I think it's fun and it's working out really well.

This year you are in the Jury of the Competition. What is a must-have for a movie in order to get your vote?

(Laughs) Integrity and honesty, I think. But of course I'm going to be looking at music, cinematography. But I try to watch movies with the heart, not to analyze too much, that's kind of important – the feeling.

How do you think the world would sound if everybody had the opportunity to play a musical instrument?

Wow, that's an interesting question. The world would sound very different, wouldn't it? It would be much more chaotic. I'm not sure that it would be good. Maybe it would be too much music, and it would be just noise. Silence is also very important. And not only for musicians, but for everybody, to have the opportunity to meditate. But of course it would be fun! Music everywhere!

And what is your first impression about Cluj and TIFF?

I have a really good feeling about TIFF. I think it's very relaxing, well organized and it feels really good. I haven't yet had the opportunity to walk around too much, but I want to do it, I think I could see a lot of interesting stuff.

Interview by Lena Gangan

InterogaTIFF

Michal Kosakowski, the director of *Zero Killed*

Is it your first time in Cluj? What do you think about Cluj, Transilvania and Romania?

It's my second time in Cluj. I'm living in Berlin. I did a job two years ago, a promo for the Babeş-Bolyai University. Then I met Mihai Chirilov at the Milano Film Festival and he invited me here, so it's my second time. I think it's a well-organized festival and I always say the best festivals are those that have directors as guests, not organizers.

Your film, *Zero Killed*, is based on your earlier project *Fortynine*. What was your initial idea?

The idea was actually very simple. In 1996 I wanted to do 100 movies and it was far too much so it came down to 50. And then I had the idea of this cube and the mirrors where I could show all of them at the same time. It had to be done 7 by 7 so they were 49.

There's nothing magic about the number, but that's how it started.

How did you come up with the participants?

In the beginning I started with friends, relatives. And then slowly the friends of the friends of the friends started talking about it and it spread around, and by the end I had people calling me and asking me if they could be part of it if they had a good idea. There are 21 nationalities actually so I had the great opportunity to share so many different visions from so many nationalities. I chose the people who I thought really wanted to share something.

What drove you from the installation *Fortynine* to this feature film?

When I had the premiere of this video installation I realized it was very expensive to take it to other places because it weighted 5 tons with all

the steel and mirrors and it wouldn't reach so many people. My first version was to make a feature film out of the shorts, but it just didn't work because it was just pure visual violence, there was no critique behind it. Then I had the idea to meet these people again after so many years and not just ask them to remember filming the fantasies, but also connect this with topics like the death penalty, revenge, and suicide and combine the two elements. It took me three years to gather all these people from all over the world. Some of them changed their jobs, their professions, some of them didn't want to be part of it anymore, some of them wanted to change their names. It wasn't very easy to convince them to be part of it.

How many of them did you manage to gather?

60 from 23 of the shorts. There were 160 people in the 49 films and I got to interview 60 of them.

Why did you decide to give the world premiere to TIFF?

In a very early stage I met Mihai Chirilov who was in the jury with me at the Milano Film Festival. He was actually the first one to watch the film and after he watched it he said he wanted to show it here. I decided to have the world premiere here because it's a great festival. We had an invitation from a festival in Boston and we said no. We wanted to be here at the premiere. I come from Poland and I'm happy to be part of a festival that is in Eastern Europe.

What is the conclusion of *Zero Killed*?

If you want to talk about taboos, you really talk, you really communicate and show it, not hide it. It is a very important thing, especially for children (and this film is dedicated to my children): the root of all violence is non-communication. My project tries to break taboos and talk openly about topics that are unpleasant for the media. This is the reason why I made *Zero Killed* – just to talk, to discuss such things.

What are your future projects?

My future project is another film, again a hybrid of documentary and fiction. It's called *Dark Tourism* – on the Polish-German historical relationships. I use historical re-enactment as a form of communicating how history looks like. I'm focusing on the Second World War re-enactment. In Poland there are so many Second World War re-enactments going on. I'm very interested in these people, in why they are doing this. There are many people who put on SS Nazi uniforms, Wehrmacht uniforms and play these historical games. It's a very interesting topic that I want to explore. The concept is similar to *Zero Killed*. It's not about murder fantasies, it's about the past, how people deal with the history of their countries, especially Germany and Poland.

Yesterday, Michal Kosakowski won the Best Documentary Award at Chicago Underground Film Festival.

Interview by Radu Meza

Fără limită

Două umbre

Thale este un film norvegian și un nume propriu. Al femeii ieșite din cada cu substanțe dubioase din subsolul casei unui foarte defunct cetățean. Ar fi putut să însemne și *tale* (poveste) și *tail* (coadă), pentru că este o poveste despre o coadă ținută într-un frigider vintage. Și fosta ei posesoare. Și cei doi tipi de la agenția de curățenie No Shit, specializați (unul de ceva timp, altul mai nou) în curățat hoi-

turi din locuințe. Formula narativă este clasică: ceva dubios a fost găsit, *flash-back*-uri explicitează parțial natura și istoria chestiei, care nu este singură pe lume și care mai are și niște echipaje de periculoși pe urme. Plusurile sunt majore. Aleksander Nordaas are și stil dar și *skill* vizual suficient de potente încât să producă niște suspansuri, te-nebre și cadre admirabile. Pe care le aranjează cu *gusto* într-un film mult

mai prietenos și amical decât media genului "fantastic cu mutați". Apropos, o *huldra* este echivalentul norvegian de pădure al sirenelor din folclorurile oceanice.

Reacții adverse este încă o dovadă despre ce poate cinema-ul mexican. Care-a devenit demn de atenții și admirații în ultima vreme. *Reacțiile adverse* sunt o revizitare a lui *Taxi Driver* și a lui *Falling Down* cu motive constante

(bărbat împotriva lumii, femeie care trebuie salvată, societate în plin proces de putrefacție, arme și droguri) și *touch* foarte personal. Obosit de la muncă, inadapdat psihizat de medicație anti-stres, protagonistul începe să alunece prin realitatea înconjurătoare. Este zdruncinat de concedierea ulterioară și de întâlnirea unei deloc talentate vocal dudu amatoare de karaoke. Va zdruncina la rândul lui creieri și mațe când va trebui să

își recupereze mobilul cu numărul duduului, ajuns prin jaf în mâinile unor traficanți. David Michán are un fler remarcabil atunci când vine vorba de dereglarea din regie a realităților aferente protagonistului și Hector Kotsifakis se dovedește a fi exactamente genul de actor capabil să nuanțeze și să facă din rolul principal un personaj memorabil.

Cristi Mărculescu

Expoziție de fotografie

18:30 aLive exhibition by Meste: Vernisajul Expoziție de fotografie a lui Șerban Mestecăneanu la Hotel Continental.

Proiecție caritabilă

Hotelul Marigold

Tradiționala proiecție caritabilă în beneficiul Muzeului de Artă Cluj este programată în această seară, la Casa de Cultură a Studenților, începând cu ora 19.00.

In acest an, TIFF aduce în fața cinemafilor o comedie savuroasă despre un grup de pensionari britanici care decid să facă economii mutându-se pentru o perioadă în necostisitoarea și aparent exotica Indie. *Hotelul Marigold / Best Exotic Marigold Hotel* (r. John Madden) este inspirat din romanul "These Foolish Things" al autoarei Deborah Moggach și are parte de o distribuție de excepție: Judi Dench, Maggie Smith și Tom Wilkinson. Atrăși de materialele promoționale care prezintă hotelul Marigold ca un loc opulent și frumos din exotica Indie, protagoniștii se lovesc de o realitate total diferită de așteptările pe care le aveau. Locația de cinci stele există, de fapt, doar în mintea înfierbântată a unui manager tânăr și entuziast, care și-a stabilit o strategie de marketing excelentă pentru a atrage turiști. În locul palatului

spectaculos din imaginile publicate pe internet, bătrâneii găsesc o clădire părăginită prin care zboară în libertate păsările, mobilier dărăpănat și prăfuit, condiții de viață ca în lumea a treia, străzi aglomerate și copii care cerșesc. Dar o dată cu trecerea timpului încep să fie fascinați de cultura și civilizația indiană, de tradițiile localnicilor, de frumusețea femeilor și a peisajelor, de culorile și sunetele vibrante și de atitudinea prietenoasă a indienilor. Deși țara care i-a primit cu brațele deschise nu le poate pune la dispoziție condițiile de lux visate, pensionarii sunt transformați de experiențele pe care le trăiesc aici și învață că pot găsi dragostea și pot trăi intens la orice vârstă.

Intrarea la proiecția cu scop caritabil se face exclusiv pe bază de bilet. Prețul este 10 lei.

Monica Felea

Fără limită

Michael

Michael în regia lui Markus Schleinzer este unul dintre marile *shocker*-e din 2011, care anul trecut a inflamat publicul de la Cannes. E un horror care arde la foc mic, se desfășoară într-o suburbia și începe acolo unde se termină de obicei horror-ul convențional. Adică după ce pedofilul și-a răpît victima, după ce copilul e dat dispărut, înghițit de beciul neștiut al celui care îl molestează/face bucați. Subsolurile cele mai sordide ale imaginației nu îndrăznesc să coboare în beciul respectiv. Schleinzer și actorul său în rol principal, Michael Fuith, o fac, cu un minimalism salutar. Ceea ce e indescriptibil de atroce nu putea fi prezentat mai eficient decât în tonurile cele mai neutre. Michael e un agent de asigurări de 30+ care încearcă să-și ducă viața normal, chit că în pivnița casei lui trăiește un copil de 10 ani pe care îl abuzează după

pofta inimii și simultan îl îngrijește în spatele obloanelor trase. De la Domnul Bebe din 4,3,2 nu cred că am mai pomenit pe ecran un personaj mai frisonant. Austriei și lipsa lor de apetență pentru bărfă,

discreția și nepăsarea lor când e vorba de afacerile vecinului te bagă în sperieți. De la vizionarea lui *Michael* ieși cu un fior cronicizat.

Laura Popescu

■ Editorial

Filiera nordică

Relația dintre TIFF și cinema-ul nordic e departe de a fi glacială sau frigidă, e de-a dreptul incandescentă. Dacă festivalul de la Cluj a devenit o instituție subversivă credibilă, acest lucru s-a întâmplat și datorită faptului că am putut mereu conta pe transgresivitatea și pe imprezibilul pe care cinema-ul nordic l-a adus an de an în selecție.

O națiune minusculă cum e cea islandeză face filme cu un impact enorm, ce par a fi croite pentru TIFF; fuziunea e atât de completă, încât în cei 10 ani de TIFF, Clujul și Reykjavikul au devenit, practic, orașe înrudite. Comună pentru cinematografiile celor două țări e și vena minimalistă. Cei care au început să dezvolte o grimasă involuntară la auzul atât de uzatului și deloc apetisantului termen de "minimalism", pot răsufli ușurați. *A annan veg/La răscruce* e un exemplu de cât de amuzant și de pătrunzător poate fi un film făcut în

doar două personaje. În Islanda anilor '80, într-un peisaj aproape lunar, Finnbogi și Alfred trebuie să picteze linii albe pe șoselele nesfârșite ce par a nu duce nicăieri. Singuri, cu dubiile și poveștile lor, cufundați în imensitatea care-i înconjoară, cei doi încearcă să găsească modalități de-a face timpul să treacă: ascultă heavy metal la casetofon sau beau coca cola și vorbesc de femei, de amor, de sentimente și de viitor. Sunt foarte diferiți, dar vor lega o stranie amiciție alimentată de însingurare și de frustrări sexual-sentimentale. Debutantul Hafsteinn Gunnar

Sigurðsson pare moștenitorul laconic al lui Kaurismaki: cu numai două personaje și un umor foarte nordic, ne livrează o mică bijuterie de o rară frumusețe vizuală și intensitate emotivă. La jumătatea dintre comedie și dramă, *Either Way* e regizat cu multă maturitate și simț estetic și jucat cu un excelent fler burlesc de cei doi protagoniști (Hilmar Guðjónsson și Sveinn Ólafur Gunnarsson). Presimt că, la fel ca și *Noi, Albinoi*, va fi unul dintre filmele favorite ale TIFF-urilor din acest an.

Play ar fi putut avea ca subtitlu: "Jaf la drumul mare sau cum să tragi în piept suedezi toleranți cu arma vinei liberale". În Suedia, un pătuț de copil pare abandonat între două vagoane de tren și incurcă pasagerii. Oamenii de securitate caută, panicați, proprietarul. După zeci de anunțuri la difuzor, se dau bătăuți și îl scot pe peron. Dar apoi se gândesc că proprietarul e străin, așa că îl urcă la loc și repetă mesajul într-o engleză hilară. Un grup de cântăreți ambulanz format din indieni americani mănâncă cu poftă la un McDonalds, după un concert tradițional. La o serbare școlară, o

Play

fată blondă se zbânțuie, ca scurt-circuitată, pe ritmuri africane. Asimilarea pare totală și Suedia arată ca o societate politicoasă, multiculturală, blândă până la naivitate cu străinii. Această toleranță extremă a fost speculată de un grup de adolescenți de culoare care, între 2006 și 2008, au prădat alți copii (majoritatea albi sau asiatici) în nu mai puțin de 40 de ocazii. Hoții se foloseau de un truc intitulat "numărul fratelui mai mare" ce presupunea interpretarea de roluri și o retorică elaborată, mai degrabă decât violență. Ei speculau inerția și frica localnicilor de-a interveni atunci când agresorii sunt imigranți. *Play* e un film plin de observații percutante despre eșecul multiculturalismului: cei mai vulnerabili social vor găsi întotdeauna o modalitate

de a specula vina liberală și slăbiciunile păturii înstărite. Östlund m-a dat pe spate acum 2 ani la Berlin, cu *Händelse vid bank*, incredibilul scurtmetraj făcut dintr-un singur cadru care a câștigat Ursul de aur. Virtuozitatea sa tehnică e evidentă și în *Play*, unul dintre puținele filme care are curajul să abordeze problema "discriminării pozitive" și care arată cum obsesia de a nu fi catalogat drept rasist sau xenofob acționează uneori, în detrimentul instinctului de conservare sau chiar al bunului simț. Rezultatul e și amuzant și frisonant în același timp. Regizorul construiește planuri secvență sofisticate, impregnate de un umor absurd ce mi-a amintit de Eugen Ionescu.

Anca Grădinaru

ROMANIAN
CULTURAL
INSTITUTE

www.icr.ro

ICOR

BUCUREȘTI BERLIN BRUXELLES BUDAPESTA CHIȘINĂU ISTANBUL LISABONA LONDRA MADRID
NEW YORK SEGHEĐIN PARIS PRAGA ROMA STOCKHOLM TEL AVIV VARȘOVIA VENEȚIA VIENA

Energobit
PREZINTĂ
PROIECȚIILE
DE GALĂ TIFF

FESTIVALUL INTERNAȚIONAL
DE FILM TRANSILVANIA

18+ PENTRU CEI PESTE 18 ANI
www.desprealcool.ro

Cea mai performantă gamă de videoproiectoare pentru Home Cinema

În iunie 2012 la achiziționarea unui proiector BenQ din seria Home Cinema primești cadou un ecran de proiecție, iar pentru W7000 primești cadou în plus și un aparat foto bridge BenQ GH700 și ochelari 3D BenQ*

BenQ Partener Tehnic TIFF 2012

TRANSILVANIA INTERNATIONAL FILM FESTIVAL

W7000   W1200   W1100   W710ST / W703D / W700

Cu proiectoarele BenQ te poți bucura de imagini de calitate de cristalului, culori delicate și realiste de calitate profesională. Videoproiectoare pentru vizionări de filme, jocuri sau meciuri împreună cu prietenii sau familia, toate acestea la tine acasă, pe tot peretele, în propriul tău Home Cinema.

Rezoluție HD și FullHD / Proiecție 3D / Conversie 2D ▶ 3D / Sistem optic optimizat Full HD / Proiecție de la mică distanță / Conexiuni multiple / HDMI 1.4**

* Oferta specială este valabilă prin distribuitorii autorizați BenQ pentru România, în limita stocului disponibil.
 ** Caracteristicile menționate diferă în funcție de model. Vă rugăm consultați site-ul BenQ.ro pentru diferențiere.

BenQ.ro

BenQ
 Enjoyment Matters